

DOSSIER No.: OD 1804

NAAM: Hongaarse Verenigingen.

Uit			In	Uit			In	Uit			In
Datum	Aan	Paragraaf	Datum	Datum	Aan	Paragraaf	Datum	Datum	Aan	Paragraaf	Datum
8/11 '51	C	-	12/11								
7/1 '52	D	-	24-1								
25/1	C	-	29/1								
22/2	C	-	4/3								
4/3	BTE	-	10/3								
10/3	K.B	-	19/3								
19/3	bes	-	23/4								
4/7 '52	C		17/7								
5/1 '52	B		-								
22/1 over	MB.		15/6								
1-6-54	C		12 JULI 1954								
24 JULI 1954	-C		17 SEP. 1954								
6 DEC. 1954	C		29 DEC 1954								
23-8-55	ebb		12 SEP 1955								
7/11 '56	KAR		27 DEC. 1956								
1957	E 9/130		-								
5/4 over	EG		-								
6/4 over	KA		11 APR. 1957.								
17 JULI 1957	EBSK		25 JULI 1957								
	K 1/1/69										

MINUTENBLAD

DOSSIER No. OD 1804

NAAM: HONGAARSE VERENIGINGEN

- I Aangelegd op 14-3-51 op aanwijzing van CVV II door ACD 4C
- 2 Inzamen en oriëntering. Stukken ACD 94738 en 114746 overbrengen naar OD 1894 v.v.p. CVV I 3/11/51
- 3 Aan verzoek zie min. 2 is voldaan. ACD/3 12.11.51
- 4 Inzamen i.v.m. Hongaren in mijnstreek
Des II 24-1-52
- 5 Ten oriëntering ingezien. CVV I 20/1.52
- 6 Quin WBI 14-2-52
- 7 Duv. DVE 23/4
- 8 Inzamen i.v.m. es 86709 CVV I 25/7/52
- 9 Inzamen i.v.m. BZ ondereenwerk kal Sikos. 6/11-52
- 10 Rapport Ned CVV I 17/9 54
- 11 Inzamen i.v.m. es. 25/175 - CVV I 12/12-54

Slecht 114755 0100007 van Pd D. Burger 11.1.04.

A.C.D.
Werkgr. Vern

29/11-59

- 12 Voor zover van de geagendeerde stukken (in dit OD geborgen) het minutblad aanwezig was dit bijgevoegd.

A.C.D.
juni 1959
Werkgr. Vern

RAPPORT VAN KB

AAN HC

No.: 5557

Betr.: HONGAARSE CLUB.

Typ.E.

6.184
- 9 JULI 1952
ACD/1434/6

Schutblad is vernietigd

Op 20-8-'52 organiseert de Hongaarse Club een feest (H. Stephanusdag).

KB, 8 Juli 1952 *y*

VRIJ VOOR ALLE

15920
BES 09

UITTREKSEL
Uit: 05/014-
Voor: 00/100
o.a.v.: C.V.V. I
Dat.: 20-4-51
Par.: M.A.

16 304
09 229
02 1804
13 DEC. 1951
ACD/12539/

B.
D.A./1-067/W. 1291.

Réf.: Votre note n° 107956/CBS/916, du 9-7-1951.
Votre note n° 107956/CBS/1168, du 12-XII-1951.

Sur le plan général, la teneur de votre note n° 916 n'a pas donné lieu jusqu'à présent à des remarques particulières.

Nous serons incessamment en mesure de vous faire parvenir les résultats de l'enquête ouverte en cause de JEZSO, Alzbeta.

Le 3 décembre 1951.

MINISTERIE VAN
Binnenlandse Zaken

Amsterdam, 29 October 1951

No. 121471
Bijz. zeven HC

VERBODWELIJK

UITTREKSEL	
Uit:	OD 1997
Voor:	OD 1804
o.a.v.:	QCDE
Dat:	5/1-52
Par:	R4

Betr.: organisaties van vreemdelingen van de "Achter het IJzeren Gordijn" landen

Ingevolge Uw verzoek ter vergadering van Procureurs-Generaal van 20 September 1951 is door mijn Dienst een verzamelrapport samengesteld betreffende de verschillende in ons land bestaande organisaties van vreemdelingen van de "Achter het IJzeren Gordijn" landen.

Ik moge U mitsdien een exemplaar van dat rapport doen toekomen.

MET HOOPDE VAN DE DIENST,
Marens deze:

De Heer Procureur-Generaal,
fgd Directeur van Politie
bij het Gerechtshof
te LEEUVARDEN

W. J. Th. S. 1951

Hongaarse Vrouwenclub

Sedert eind 1948 bestaat er te 's-Gravenhage een Hongaarse Vrouwenclub. De leden van deze club - ongeveer een 50-tal - houden zich niet bezig met politiek. Zij wonen hoofdzakelijk in 's-Gravenhage, Voorburg, Wassenaar, Leiden, Delft en Rotterdam. De clubavonden worden gehouden op elke tweede Donderdag van de maand. Het bestuur bestaat uit Katalin Iren JANICSEK, geboren te Budapest op 25 Januari 1909, gehuwd met Petrus Hendrikus Philippus STIEFELHAGEN, geboren te 's-Gravenhage op 13 April 1904, van beroep technisch vertaler, wonende te Voorburg, van Gaesbekestraat 53, en Mevrouw ERK te 's-Gravenhage, de Bruynestraat 34, die de kas beheert.

Hungaria Club

Sedert 1929 bestaat in ons land een Hungaria Club, gevestigd te Amsterdam. Haar statuten zijn koninklijk goedgekeurd. Van de ± 2800 in 1929 in Nederland wonende personen van Hongaarse nationaliteit, waren toen slechts 50 lid van deze club.

De Hungaria Club streeft in het geheel geen politieke doelstellingen na, doch is uitsluitend op cultureel terrein werkzaam. Hieronder wordt verstaan het tot elkaar brengen van de in Nederland vertoevende Hongaren, het verzorgen van lectuur, het organiseren van recreatie-bijeenkomsten. De leden zijn anti-communistisch ingesteld en niet bereid medewerking aan de doorvoering van het communistisch stelsel in Hongarije te verlenen.

De voorzitter van deze club is de Hongaar Andreas PALCSIK, geboren 6 December 1899 te Budapest, van beroep antiquair, gehuwd met Klara Dorothea Friederika HEISER, geboren 26 Juni 1908 te Berlijn, wonende Hobbemastraat 10 bv. te Amsterdam. Hij is de dominerende figuur en dit blijkt ook hieruit, dat de club onder Hongaren de "PALCSIK Vereniging" wordt genoemd.

Door PALCSIK wordt tevens de functie waargenomen van penningmeester, terwijl de Hongaar Gyula GAAL, geboren 3 October 1902 te Szaparfalus, van beroep orgelbouwer, wonende te Amsterdam, Nic. Maesstraat 43 I, de functie van secretaris waarneemt. Tot 1 Juni 1946 was hij in dienst van het Hongaarse Ministerie van Buitenlandse Zaken - bode Hongaarse Consulaat.

Tot voor kort kwamen de leden van deze vereniging iedere eerste Zondagmiddag van de maand en verder nog elke Donderdagavond bijeen in café-restaurant "De la Paix" aan het Leidseplein te Amsterdam. Men heeft daar geen afzonderlijke vergaderruimte, maar men zit normaal in het café. De bijeenkomsten worden meestal door een vaste kern van 12 tot 20 leden bezocht. Het aantal ingeschreven leden bedraagt ongeveer 80 personen. Aan de Hungaria Club is een bibliotheek verbonden.

St. Barbara Vereniging

De Hongaarse "St. Barbara Vereniging" (Szent Borbala) bestaat al bijna 25 jaar in de mijnstreek. Tijdens de Duitse bezetting werd zij door de Duitsers opgeheven, omdat de vereniging zich niet wenste aan te sluiten bij de door de Duitsers ingestelde cultuurkamer. Al haar bezittingen werden toen in beslag genomen. Na de bevrijding heeft men deze terug gekregen. In 1949 heeft er een heroprichting plaats gevonden van de St. Barbara Vereniging. Als doelstelling werd aangenomen het vormen van een onderlinge band en het beoefenen en in stand houden van oude Hongaarse volksgebruiken, een en ander met terzijdestelling van politiek. Verschillende Hongaren stelden, vooraleer tot de nieuwe

vereniging toe te treden, de eis, dat de statuten dienden te worden goedgekeurd door de Hongaarse Legatie te 's-Gravenhage. Te dien einde werd een bezoek gebracht aan deze Legatie, alwaar men een onderhoud had met de Hongaarse Gezant BOLONY.

Deze verklaarde zich accoord, doch deelde mede, dat de eigenlijke goedkeuring verleend diende te worden door de betreffende Minister in Hongarije.

Op 1 December 1950 heeft de vereniging de schriftelijke goedkeuring van de ingediende statuten ontvangen. Bij deze goedkeuring was een schrijven, waarin de hoop werd uitgesproken, dat de verstandhouding tussen de vereniging en de vooruitstrevende Hongaarse Volksdemocratie steeds goed mocht zijn en verder werd door de Legatie toegezegd, dat zij bij eventuele moeilijkheden gaarne bereid was te bemiddelen.

Na deze goedkeuring van de statuten en het schrijven van de Hongaarse Gezant is in de vereniging een kentering ontstaan en deze kentering is waarschijnlijk voor het grootste deel toe te schrijven aan het werk van de aalmoezenier P. MUZSLAI, Hongaars kloosterling, verblijvende in het R.K. Klooster te Maastricht, Tongersestraat 53.

Op Zondag, 11 Februari 1951, vond namelijk in het Rectoraatshuis, Anjelierstraat, te Heerlerheide, de jaarvergadering plaats van de Hongaarse vereniging "St. Barbara".

Tijdens deze vergadering werd onder meer het reeds door de Hongaarse Regering goedgekeurde ontwerp van de statuten en reglementen goedgekeurd en aangenomen. Verder werd een nieuw bestuur gekozen, dat als volgt is samengesteld:

- Voorzitter : Istwan URANKA, geboren 18 Juni 1919 te Sasd, Hongaar, beroep mijnwerker O.N. III, wonende te Heerlen, Beersdal 35,
- Secretaris : Willem KRASZ, geboren 13 Maart 1915 te MÖrs, Hongaar, van beroep mijnwerker O.N. III, wonende te Heerlen, Elandstraat 71.
- Penningmeester : Margit URANKA, geboren 1 December 1927 te Pecssett, Hongaarse, zonder beroep, zuster van de voorzitter, wonende te Heerlerheide, Vrankstraat no. 64.
- Commissaris : Antol Ferenc RICHTER, geboren 26 Augustus 1905 te Szaboles-Bayatelep, Hongaar, mijnwerker O.N. III, wonende te Heerlerheide, Mijnstraat 44.
- Commissaris : Joseph SZLANINA, geboren 16 Maart 1898 te Altwasser, Tsjech, invalide mijnwerker, wonende te Heerlerheide, Herenweg 247.

Na afloop van deze vergadering werd door het voltallige bestuur met de bovengenoemde aalmoezenier een afspraak gemaakt voor 18 Februari 1951 om bijeen te komen in het R.K. klooster te Maastricht, Tongersestraat 53.

Na afloop van deze bespreking werden de volgende richtpunten bekend gemaakt:

a. Juridisch geeft de goedkeuring van de statuten en reglementen van de vereniging door de Hongaarse Regering geen plicht aan de vereniging om met deze Regering of haar vertegenwoordigers samen te werken en wel, omdat deze regering onchristelijk is van beginsel en een dergelijk samengaan daardoor in strijd zou zijn met het bepaalde in de statuten en reglementen van de vereniging.

In de statuten staat namelijk in art. 2: "dat de vereniging is gebaseerd op de beginselen van de christelijke godsdienst, alsmede de daarvan afgeleide moraal en zedeleer", en in art. 3 staat, dat "de vereniging een zuivere Hongaarse culturele vereniging beoogt te zijn en door haar geen politiek zal worden bedreven of voorgestaan".

- b. Om deze reden onderhoudt de "St. Barbara Vereniging" geen enkel contact met de huidige Hongaarse Regering, of haar vertegenwoordigers.
- c. Geen films, boeken, brochures enz. zullen door de vereniging van de Regering of haar vertegenwoordigers worden aangenomen, doorgegeven of ter inzage worden gegeven.
- d. Deze opvatting zal ook haar samenwerking en contact met andere Hongaarse verenigingen bepalen.
- e. De vereniging wordt in overweging gegeven, de vereniging te stellen op R.K. standpunt, de Episcopale goedkeuring en een geestelijk adviseur te vragen.
- f. De leden van de vereniging zijn als privé-persoon vrij hun standpunt ten opzichte van de huidige Hongaarse Regering te bepalen en daarnaar te handelen.

Als gevolg van deze bespreking werd besloten, geen medewerking te verlenen aan de door de Hongaarse Legatie voorgestelde feestavonden, en wanneer zelf feestavonden gegeven worden, zal een en ander buiten de Legatie om geschieden

Voor de statuten vide bijlage IV.

Deze algehele koersverandering werd door de aalmoezenier MUZSLAI als volgt verdedigd:

Het zou waarschijnlijk voor de in Nederland verblijvende Hongaren voordeliger zijn, voorlopig geen standpunt in te nemen. Gezien echter de ontwikkeling van de internationale toestand, acht te hij het niet langer verantwoord, een houding aan te nemen, die eventueel als dubbelhartig zou kunnen worden uitgelegd. De in Nederland verblijvende Hongaren zijn derhalve verplicht, een loyale houding aan te nemen ten aanzien van de Nederlandse Regering. Het gevolg van deze koerswijziging is vermoedelijk een sterker samengaan met de Hongaarse vereniging in Belgisch Eindhoven, waarvan Istvan VUZDOGANY, wonende te Eindhoven, Tumulus I, voorzitter is.

Het ligt n.l. in de bedoeling, de samenwerking en het contact tussen de in Nederland, België en Noord-Frankrijk verblijvende Hongaren te verstevigen en deze zo mogelijk in één bond te verenigen en verder om te komen tot het uitgeven van een eigen orgaan.

Door de Hongaarse Legatie zijn in het najaar van 1949 wel pogingen ondernomen, om in Nederland te komen tot de oprichting van een communistisch georiënteerde Hongaarse Club.

Op 18 Februari 1950 is er een vergadering geweest in Den Haag, waarop de vorming van deze nieuwe Hongaarse Club besproken werd. Op deze vergadering zijn ongeveer 28 personen verschenen. De uitnodigingen waren hoofdzakelijk verzonden aan personen, die niet anti-communistisch bekend stonden; tevens werd onder de te 's-Gravenhage wonende Hongaren en personen van Hongaarse origine propaganda gemaakt voor deze club, welke zich uitsluitend met culturele-en niet met politieke zaken zou bezig houden.

Na de eerste oprichtersvergadering zijn nog enkele bijeenkomsten geweest, maar al spoedig was de animo zó gering, dat deze vereniging wegens gebrek aan belangstelling weer is opgeheven.

Nadien zijn vanwege de Legatie geen pogingen meer in het werk gesteld om tot de oprichting te komen van een Hongaarse Vereniging, gericht op de politiek van het huidige Hongarije.

SPECIALE INSTRUCTIES AAN ACD,
(Slechts bij definitieve opberging in te vullen).

~~ONAFGEDAAN~~

g₂ O.D. 1804

CO 118655

o.d. 1804

VR

[Handwritten signature]

Afd./Sect.: CVV II   Dat.: 12/12/51   Par.: H/1/2

Interne aanwijzingen ACD.

[Large handwritten mark]

ACD.   Dat.:   Par.:

[Handwritten mark]

Aantekeningen (Nummeren s.v.p.):

CVV 1/2 22/12/51

2 CRK perium 22/12/51

~~CVV~~ m.e. met voor CVV van belang (CVV 12.51/2)

CVV hi, metag 1/2 - *[Handwritten mark]* - *[Handwritten mark]* CVV II 12/12.51

ACD 13/12

AAN : A.C.D./P.A.

VAN : B IX No. 529/1950

Bestemd voor : H.G.

Bericht op schrijven no. 81805 , d.d. 26 Mei 1950 aan de Hr.
H.C.v.P.'s-Gravenhage

Co 80945 *80945*

Hierbij heb ik de eer U te doen toekomen een
rapport ~~xxxxxxx~~ betreffende :

~~xxxxxxx~~
de Hongaarse Club, naar de inhoud waarvan ik U
moge verwijzen.

Een afschrift van dit rapport is spoedshalve
rechtstreeks aan H.C. gezonden.

17 Maart , 19 51.

B IX

N.B. Mogelijk nog van
interesse voor:

06.3.22.1 *6.6.54*

<i>07.111</i>
20 MRT 1951
ACD/105661

OP KAART
ACD/4e
DAT: 24.10.51
PAR: <i>et</i>

Schutblad is vernieuwd

Betreft: De Hongaarse Club.

Door FRANK, de voormalige portier van de Hongaarse Legatie, werden geruime tijd geleden de volgende inlichtingen over de oprichting van deze club gemeld:

"De club werd opgericht door MOOR en HORVATH met de bedoeling de Hongaren bijeen te brengen voor culturele samenkomsten. De geestelijke vader van deze club was BARDOS. Hij deed dit met de bedoeling om uit deze club agenten te trekken. Zelf bleef hij geheel op de achtergrond in deze affaire. Toen MOOR en HORVATH op de Hongaarse Legatie kwamen om daar de lijst van Hongaren te vragen, liepen zij daar toevalligerwijze tegen Mej. PONGRACZ aan en vroegen haar om de lijst. Zij gaf als antwoord, dat zij de lijst zo zonder meer niet kon geven. Op dat ogenblik verscheen BARDOS en verklaarde, dat zij de lijst necht verstreken. Hierop zocht Mej. PONGRACZ de lijst op en overhandigde deze aan MOOR en HORVATH. Enige tijd later, na de eerste bijeenkomst in café Beschlust, vroeg de gezant BOLONI, hoe men aan de namen van de Hongaren was gekomen. Toen hij hoorde, dat de namen waren overgenomen van de lijst, die op de Legatie was, werd hij kwaad en wilde weten, wie dit gedaan had. Mej. PONGRACZ werd als schuldige aangewezen en BARDOS verklaarde er niets van te weten, dat hij toestemming zou hebben gegeven".

Het bovenstaande dient met enige reserve te worden gezien, daar FRANK een niet objectieve bron is. Hij wordt sedert ruim een half jaar niet meer gebruikt.

HORVATH en MOOR hebben in café Beschlust gevraagd om hun bijeenkomsten daar te mogen houden. Zij beweerden hierbij geheel buiten de Legatie te willen blijven en deden zich anti-communistisch voor.

Door het café Beschlust werd toegestemd om voor deze gelegenheid de serre beschikbaar te houden. Bezoekers van het café konden dus eventueel rustig luisteren naar hetgeen in de serre werd besproken.

Op Zaterdag 11 Februari 1950 vond 's-avonds de eerste bijeenkomst plaats. De aanvangstijd was 20.00 uur. Er waren ongeveer 10 personen aanwezig.

De uitnodigingen, die aan de bezoekers waren verzonden, waren ondertekend door MOOR.

Na deze Zaterdag, die een gezellig onderonsje is geworden, zijn nog enkele Zaterdagavonden gevolgd. Al spoedig echter kwamen slechts twee personen. In verband met de geringe opkomst werd van deze bijeenkomsten afgezien.

De Directeur van het café Beschlust is eenmaal opgebeld door een persoon, die gebroken Nederlands sprak en hem bedreigde, dat indien de bijeenkomsten zouden blijven plaatsvinden "De ruiten stuk zouden gaan".

Deze persoon zal waarschijnlijk FRANK, of een van zijn consorten zijn geweest.

's-Gravenhage, 16 Maart 1951.

10.6
10.252-09.293 11.502.1
27.237

07.037-09.270 7.037-07.270

B.
D.A./1-067/W. 868.

Réf.: Uw nota's van 4-12-1950 en 10-2-1951
nummers 97303/CBS/593 en 674.

105178

UITTREKSEL
Uit: DD 1094
Voor: DD 1004
o.a.v.: CVV E
dat: 25-4-52
car: 1/NR

Als gevolg aan Uw voormelde nota's kan ik U laten weten dat twee Hongaarse priesters uit Maastricht een bezoek zouden gebracht hebben aan de leider van de Hongaarse Katholieke Vereniging "Belgium Magyar Katholikus Egyharkosey" te Eisden.

De Hongaren in Nederland zouden alsdan een ontwerp van statuten van een vereniging opgesteld hebben in de zin van deze der Katholieke vereniging in België. Daarna zouden zij zich bij de Hongaarse Consul te Maastricht begeven hebben om steun te vragen voor hun beweging. De consul zou zich daartoe bereid verklaard hebben op voorwaarde dat uit de statuten al de artikels zouden verwijderd worden die betrekking hebben op de godsdienst en dat hun beweging de naam "Hongaarse Democratische beweging" zou aannemen. Met deze twee punten kon de afvaardiging zich niet akkoord verklaren. De voornoemde beweging te Eisden werd hiervan op de hoogte gebracht en deze heeft op 26 en 27 November een bal georganiseerd waarop een afvaardiging uit Nederland werd uitgenodigd en ook aanwezig was (15 à 20 personen). Van de gelegenheid werd gebruik gemaakt om verder de moeilijkheden en de toekomstplannen te bespreken. Een der beide Hongaarse priesters, waarvan sprake, zou een genaamde HORVAT zijn.

De vereniging te Eisden, is hoofdzakelijk van sociale en philanthropische aard. Op zuiver politiek gebied kan niets ongunstig gemeld worden.

Te Eisden en omgeving bestaat echter ook een afdeling van de voornoemde "Hongaarse Democratische Beweging", die werkt in de zin van de Hongaarse Legatie en waarvan de leden verdacht zijn van ondergrondse activiteit. De leiders ervan voor de Mijnstreek Eisden-Genk zijn BENEDEK Istvan, SCHMITMAYER Joannes, REISZ, Joseph, POTOCSAN Andal en POTOCSAN Karoly.

Onze inlichtingen geven de indruk alsof er in Nederland tot heden toe rechtse noch linkse verenigingen van Hongaren zouden bestaan. Dit blijkt in tegenstrijd te zijn met de eerste alinéa van uw nota van 4-12-1950, waar sprake is van de vereniging van Hongaren in de Mijnstreek en van de zustervereniging te Eisden. Het zou ons derhalve nuttig zijn zo U ons nopens de huidige groeperingen van Hongaren in Nederland zoudt willen inlichten.

De 2 Maart 1951.

CO 102917 ✓

ONAFGEDAAN / Moesti
duopl. 102917 en 102940 in 9 D
voegen in A.D 1804

102940 ✓

108007 ✓

114755 ✓

114756 ✓

PD 18004
PD 135-10
JF

uitbreidsel voor P.D moey

en P.D burger-juzo zie stukken

zie ook Co 103276
opl. naam op het

Afd./Sect.: CVVI Dat.: 27-7-51 Par.: *[Handwritten]*

Interne aanwijzingen A C D.

afschrift v. 100007 in PD Burger-juzo.

A C D. ke Dat.: 11/2-51

Par.: *[Handwritten]*

[Handwritten signature]
27/151
9

Aantekeningen (Nummeren s.v.p.):

1. CLR 4/6 17-2-51

2. Aan CVVI

[Handwritten note:]
Niet aan getroffen

dit rapport sluit goed aan bij het BTB-rapport.

Wat betreft en wel op dat de Kongaren in de minach "geactiveerd" zullen worden. Nieuwe beemus wegen ochom!

Wellicht wilt ik enkele van de gevonden namen nader bekiem (Mevr. Burger is nieuw voor mij). Hoewel de laatste formeel Nederlanden is, lijkt het mij toe dat dit bij u hoort, eventueel in verband met CVN.

Hoewel van weinig belang, wijst ik er nog op dat Hoesi geen Consul is, maar aanbestedende

19.2.51

[Handwritten signature]

3) Serienum. co. 103276 16/3 CVN¹¹

4) CVV/CVN 45/51

Over Burger zijn stukken aanwezig. CVN 5, 1/5, 1/5

6 ^{C.V.V.} Wilt House 2nd road be handle? De ligt zo heel op the terrain
C.V.V.I
0/5

7 Zie aanv. voor AED, C.V.V.I 27/7 51.31

8 C.V.V. imm. 114755/6 (die aard 5) 6/8

9) Koggen i.v.m. stuk 114755 en 114756. Oplegg zoas aanv
gegeven in instructie voor AED.
C.V.V.I 7/8.513

10 DVE 4/11 v.m.b. d. Betreft af. 10000 AED, 24/11
g.m. DVE 4/9/11

09.239
05.23-09.293
PROCUREUR - GENERAAL
FGD. DIRECTEUR VAN POLITIE
TE 'S-HERTOGENBOSCH

30 JUL 1951

ACD/114756

102917 'S-HERTOGENBOSCH, 27 Juli 1951.

Afd. Kab: No. 581-pol.

Bijl. 2.

co 102917

GEHEIM.

Betreffende: Hongaarse Mil.Organisatie
West Europa.

OP KAART
ACD/4c
DAT: 4/2-57
PAR: Rf

Hiernevens heb ik de eer UHoogedel-
gestrenge ter beschikking te doen toekomen
een rapport van de Inspecteur-rijksrecher-
cheur A.- M. Erasmus te Maastricht d.d.
23 Juli 1951 No.1151 met bijlage.

Op het rapport No.1091 d.d. 20 April
1951, waarnaar Erasmus verwijst, heeft
betrekking mijn schrijven d.d. 24 April 1951
no.581-Kab.-Geheim.

108007
De Procureur-Generaal,
fgd. Directeur van Politie,

S.J. van der Hoeven
S.J. van der Hoeven. a.g.

Den Heer Hoofd van de
Binnenlandse Veiligheidsdienst,
Javastraat 68,
te 's-GRAVENHAGE.

No. 1151Betreffende: Hongaarse Mil.Organisatie
West Europa.

Met verwijzing naar mijn rapport N.1091⁰ dd.20.4.51, heb ik de eer UEGA te doen toekomen een in België verschijnend Hongaars blaadje "HADAK Utjan", hetgeen een uitgave zou zijn van de Hongaarse Mil.Organisatie West Europa.

De Inspecteur A.
M.Erasmus*M.H. Kaand**[Handwritten signature]*

Procureur-Generaal
Fgd. Directeur van Politie
Ingekomen: 25 Juli 51
Afd. <i>Kab</i> No. 581

De Heer Procureur-Generaal,
fgd. Directeur van Politie

te

's-Hertogenbosch.

Bylage
[114756]

HADAK ÚTJÁN

A HAZÁÉRT ÉLNI ERÉNY, HALNI DICSŐSÉGI!

A MAGYAR HARCOSOK BAJTÁRSI KÖZÖSSÉGÉNEK KÖZPONTI TÁJÉKOZTATÓJA

III. Évfolyam.

Nyugaton, 1951. Június hó.

26. szám.

KRÓNIKA SZENT LÁSZLÓRÓL

Irta: KOVÁCH ALADÁR

Mint ódon tömjéntartóból a kék füst, úgy árad belőle ma is a szellemi szépség. A közönséges halottak még élnek velünk egy darabig, amíg mi élünk s aztán elalszanak örökre, ha mi elmentünk. De vannak halottak, akik túlélnek bennünket, századok mélyéről is fündöklenek. Minél kevesebb az írott szó róluk, annál gazdagabban élnek s annál könnyebb ujjakkal szövük maguk köré a legendák bűvös pálastját.

Miért tudunk László királyról ma is mindent? Miért nem temette be a könyvtárak pora? Miért nem vonta be az elmulás csendje? Igen, a csoda itt van: a szellemi szépség, ami benne lobbant közénk, lobogva él tovább. Sirját legázolták, templomát szétverték, csontjai, ó Istenem, az ismeretlenben porlanak valahol.

De a kritikus órában egyszerre itt van, a neve jelszó lesz, kibontott zászló. Milyen különös volt 44-ben, mikor a romlás minden irányból reánk tört, egyre sűrűbben, egyre többet hallani a nevét: Szent László hadosztály. Nem ismerjük e seregnek szerepét, nem tudjuk a katonai értékét, de valami nagy fiatal frissesség volt a név körül. Egyszerre világos lett minden, a történelem és a végzet. Riadt asszonyok egyszerre azt a védelmet keresték, melyet az ő pajzsa jelentett egykor.

A tizenhét éves fiúk, sok cserhalmi ütközetet megnyertek akkor 1944-ben kis falusi házak udvarán a szláv-tatár természetek előzónlésében: Csak addig védj magad hugom, míg rá nem lépek.

A háboru elemi csapás, de adott pillanatban a gyengék, az élet védelmében erkölcsi parancs.

A magyar hadviselés etikai örökségét, a magyar katona emberi magatartását a háboruban Szent László parancsa szabta meg. Vajjon nem a nemzet jelleméből fakadó erkölcsi alapvonal ez: katona vagyok a gyengék védelmében? Nem erősítik-e mindenben ezt az igazságot a múlt századok? Nem ugyanez a belső erkölcsi parancs hívja életre a honvédet is, a haza védelmére? Hétszáz év múlva is ugyanaz a magatartás, ugyanaz

a belső alap. Más nemzetek szervezési, fegyvernembéli elfevezéseket adnak seregeiknek: nálunk az etikai alap, a hőnvédelem adja a hadseregnek a nevet.

Szent László, a magyar Grál-lovag fogalmazza meg életével és példájával ezt az erkölcsi fundamentumot. Valami ős aranyfényt sugároz magából minden tette, mondja valahol Jókai róla, amit csak a nemesség és igazság ad a tettekbe.

Ma is élő erejének ez a titka. Krisztus kormányozta lelkét, igazságtalan csatát nem kezdett soha, „trónja előtt császárok és pápák állottak mint peres felek, ítéletet kérve s ő igazságos volt császárok, pápák és koldusok iránt egyenlően”, — csobog róla szép, igaz legenda.

Milyen gazdag volt emberi élete! Nagyapja Vazul volt, akit az első magyar király megvakított. László száműzetésben született a Kárpátokon túl, Lengyelországban. A száműzött herceg hét éves volt, amikor először lépett magyar földre, amikor hazahozták Magyarországra. Akkor már nem élt senki, se a nagyapa, se a király. A király fehér kőkoporsóban nyugodott, a nagyapa fehér fűzfák alatt.

Vazul unokája a király fehér kősírházhoz megy, kiemeli belőle s oltárra teszi István testét, szentté avatja s megkoronázza magát a sírból kiemelt koronával. Krisztusé a győzelem!

A még mindig sámánt kereső nép Lászlóban érzi meg először a vérből való evangéliumi embert. Ő már nem idegen, ismerős régi pogány mozdulattal veri be a kunok fejét, de valami különös új varázsszót suttogva teszi testvérekké őket.

A nagyapa szoritását feloldotta László király. Új csodákat mutatott ámuló népének, patakok fakadtak kardja érintésére, angyalok szálltak le hozzá, az ellenség aranypenze, a guruló propaganda-arany kővé vált az ő tekintetére s nyila megtalálta a fűvet a fekete halál ellen. És új csodákat mutatott belülről: farkasból embert teremtett, az evangélium szavait suttogta a szegény alvó lélekre.

Hogy szerették a mi eleink ezt az első magyar katonát! Mennyire mélyen látták és érezték tiszta erős szellemét! Nagy Lajos, aki a Kárpátokon túlnövő birodalmat teremt Magyarországból, őbe né látja az uralkodó eszményképét, utolsó akarata, hogy oda temessék László közelébe. Hunyadi János első fiának László lesz égi keresztapja.

A dunai apostol a nyugati kereszténységbe kapcsolja a horvátságot, ezzel a germán és szláv világ közt hidat teremt a tenger, a latinitás, a csak szellemi hatalom, Róma felé. Erdély mögött biztosítja az örökkön égő, nyugtalan földet egész a Fekete-tengerig. Mint fájdalmas visszhang, az ő nevével ajkán halnak meg ezen a területen 1918-ban a Szent László Társulat iskolái, az utolsó magyar iskolák, a Regát mindent elnyelő ingoványán.

A századok gázolnak át rajtunk, — de ahol egy összetört véres zászló fekszik magyar földön, az ő nevében veszi fel újra valaki. Mindenütt ahol farkasokkal kell szembenézni, ő jelentkezik újra és újra. A magyar seregek védőszentje ő s minden magyar katona a szétszórtságban is, kopottan is, civillé rongyoltan, a szive fölött láthatatlanul Szent László rendjét hordozza: a becsület, hűség, erő, férfiasság, krisztusi magyarság, az ezerszer meggyalázott nemes magyar lovagiasság lelkünk mélyén örökkön őrzött Szent László rendjét.

B a j t á r s a k ! A legmostohább ellátási lehetőségek mellett, a harc legsúlyosabb megpróbáltatásainak kitéve, a korszerű háborubban is, a fegyvernemek királynőjének katonája, a gyalogos szolgálja Hazáját!

Június hó 27-én van a magyar gyalogos védőszentjének: pogányverő Szt. László királyunknak névünnepe.

Áldozzunk e napon néhány percet Bocskay hajdúi, Rákóczy talpasai, Damjanich veresapokásai, a Doberdó hősei és a Kárpátokat védő székely, hajdu, kunsági, bakonyi, somogyi, stb. bakák dicső emlékének. Kérjük Szt. László közbenjárását és segítségét, hogy nemzetünk várva-várt felszabadító harcában méltó utódokként verekedhessünk!

Hadászati problémák Koreában

Az USA és a Szovjetunió ellentétes külpolitikai törekvéseinek „békés eszközökkel” való küzdelme immár évek óta folyik. Abban a felek egyre makacsabban ragaszkodnak saját álláspontjukhoz, a viták során a türelmesség, a megértés és engedékenység egyre kevesebb szerepet kapnak s a küzdelem egyre jobban közeledik az erőszakos eszközök alkalmazása: a harmadik világháború felé.

Igy a küzdelem eszmei, diplomáciai, gazdasági és egyéb vonatkozásaiban aratott sikereknek, illetve sikertelenségeknek jelentőségét egyre inkább abból a szempontból kell értékelni, hogy azok mennyiben befolyásolják a szembenálló felek hadászati helyzetét egy esetleges harmadik világháború vonatkozásában. Így ennek kell elsősorban mérvadónak lenni, a koreai helyzet mindenkori mérlegelésénél is.

Egy esetleges harmadik világháborúban az erő kifejtés súlyát egyrészt az USA, másrészt a Szovjetunió fogják képviselni. Eme erő kifejtések viszonylagos nagysága szempontjából a Koreában adódó lehetőségek teljesen lényegtelenek. A megsemmisítés legkisebb áldozatot követelő legrövidebb útja pedig egyik erőforráshoz sem vezet Koreán keresztül. A harmadik világháborúval kapcsolatban tehát **Koreának nem volt eredetileg is hadászati jelentősége.** Ilyent átmenetileg is csak annyiban nyerhet, amennyiben a vele kapcsolatos események befolyásolni tudják, vagy az erő kifejtési mérleget, vagy az erőforrásokhoz vezető legrövidebb utak alakulását.

Az USA és a Szovjetunió hadászati helyzetének viszonylagos alakulásában jelentős szerepet játszik, hogy Ázsia népeire melyik félnek, milyen nagy a politikai befolyása. E téren döntő fordulatot jelentett, hogy Ázsia legnépesebb és területileg is legnagyobb, legtartalmasabb történelmi múlttal rendelkező állama: Kína teljesen a Szovjetunió politikai befolyása alá került. Ezzel megteremtődött az alap egy olyan eszmeáramlat elindításához, ami Ázsia népeinek nagyrészét, esetleg összeségét is a Szovjetunió politikai befolyása alá terelheti. Az eszmeáramlat jelszava: „felszabadítani Ázsia elnyomott népeit a fehér faj kizsákmányoló uralma alól; mégpedig a kommunista politikai rendszer jegyében, mert az a legyőzhetetlen Szovjetunió erkölcsi és anyagi támogatását biztosítja”.

E jelszó gyakorlati hitelének megszerzése érdekében indult egy évvel ezelőtt támadásra Észak-Korea kommunista kormánya az USA segítségével hatalomhoz jutott dél-koreai kormányzat ellen, szovjet-országi fegyverekkel, a szovjet diplomácia kezdeményezésére és előre biztosított tá-

mogatásával. A támadás az USA kormányt rendkívül kellemetlen válaszút elé állította. Ha meghajlik az erőszak alkalmazása előtt, úgy gyengesége láttán új erőre kap az indonéziai, indokinai és maláj bolszevista lázadás, vérszemet kaphatnak a többi ázsiai államok még passzív ötödik hadoszlopai, Ázsia függetlenségre törekvő népeit lázba hozhatja a Szovjet kezdeményezés könnyű sikere és rövidesen elveszhet akár egész Ázsia is a nyugati tábor számára. Ázsia elszakadása minden bizonnyal Nyugateurópában is érezhető kedvezőtlen hatását és az USA hadászati helyzete mind Ázsiában, mind Európában egyszerűen összezsugorodna a lehetőségek minimumára.

Másrészt az USA arra egyáltalában nem volt felkészülve, hogy az erőszakos lépésre ugyancsak erőszakos lépéssel válaszoljon. A helyes válasz-lépést ugyanis mindenekelőtt az értelmi szerző: a Szovjetunió ellen kellett volna irányítani. Ehhez azonban csupán az atombomba állott rendelkezésre, megfelelő tengeri-, némi légi- és csak jelentéktelen szárazföldi haderő mellett. Ha az atombomba nem hoz azonnali és döntő sikert, úgy a védtelen Ázsia és Nyugateurópa hetek alatt is elveszhetnek és ezzel maga az USA is szinte reménytelen hadászati helyzetbe kerül. **Ezt a kockázatot tehát vállalni nem lehetett.**

Ugyancsak nem volt előkészítve Délkorea hatáson katonai önvédelme sem. A dél-koreai hadosztályok lényegileg csak könnyű fegyverzetű rendőralakulatok voltak, a nehéz fegyverzet, páncélos- és légierő teljesen hiányoztak. Végül nem volt az USA vezérkar sem felkészülve arra, hogy adott esetben Délkoreát amerikai csapatokkal védje meg. Hiszen az USA önvédelme szempontjából Délkoreának hovatartozása egyáltalában nem játszott sorsdöntő szerepet. E mellett az amerikai csapatoknak koreaiakkal való szembeállítását a nem kívánatos látszatot kelthette volna, hogy az USA ázsiai belügyekbe akar beavatkozni, holott addig az USA azzal szerzett magának kedvező közvéleményt Ázsiában, hogy az ottani népek függetlenségi törekvéseit pártfogolta. Végül a fegyveres harc vállalása Koreában egy bármikor lehetséges harmadik világháború szempontjából teljesen mellékes irányba terelheti az USA katonai erő kifejtését és teljesen feleslegesen emésztheti annak forrásait és tartalékait.

Az ilyen módon ugyancsak nehéz választás elé állított USA kormány azonban a helyzet magaslátára tudott emelkedni és azonnal döntött, mégpedig a cselekvés mellett.

Ez a cselekvés, — a már említették

miatt, — még nem irányulhatott közvetlenül a felbujtást végző Szovjetunió ellen. Az USA katonai felkészülése terén azonban máris olyan kezdeményező lépések történtek, melyek méretei messze túlhaladták Délkorea fegyveres védelmének igényeit és meggyőzően érzékeltették az egész világ közvéleményével, hogy a Szovjetunió — a megtorlás komoly veszélye nélkül — már csak záros határidőig játszhatja az erőszakos cselekedetekre bujtató, háttéri szerepét.

A máris elindított cselekvő lépés, egyelőre csak az északkoreai kormány támadó hadserege ellen irányult. Ennél viszont az USA technikai felkészültsége és az USA katonai vezetésének — rögtönző — készsége, példátlanul álló teljesítménnyel hidalta át a tervszerű előkészítés hiányát. Az északkoreai kommunista hadsereg előretörését már Söültől kezdve légi úton szállított amerikai egységek késleltették, majd a Pusan-i hídfőben végleg meg is állították. Szinte hetek alatt állott talpra a dél-koreai kormány korszerű követelményeknek megfelelő hadserege is. A továbbiak során pedig, — a szárazföldi-, tengeri- és légi erők kombinált és merész hadművelete folytán döntő csata alakult ki, melyben az északkoreai kormány hadserege gyakorlatilag megsemmisült. Az északkoreai támadás megindulása után hat hónappal már nemcsak Délkorea megvédése, hanem Északkorea teljes elfoglalása is befejezett tényként volt elkönnyvelhető. Az USA haderő ázsiai csapatok elleni fellépésének kedvezőtlen látszatát feledtetni tudta az UNO megbízatása, melyet annak ázsiai tagjai is jóváhagytak. A harmadik világháború szempontjából jelentkező helytelen irányt és felesleges veszteségeket pedig megszüntette, illetve kárpótolta volna a gyors és teljes katonai döntés politikai következménye.

Am a példátlanul szívós következetességgel és tervszerűséggel dolgozó szovjet diplomácia nem egykönnyen szokta megadni magát. Így Koreában is újabb választást elé állította az USA kormányt, még mielőtt learathatók lettek volna a katonai győzelem értékes politikai gyümölcsei. Az ázsiai népek önrendelkezési jogának ürügye alatt, most már a kínai hadsereg indult támadásra a „kontinens-idegen” elemek ellen, Északkorea védelmében.

A régi választást jellemzői közül az újjal kapcsolatban is érvényben maradtak: hogy az erőt mutató ellenlépés elmaradása esetén világszerte vérszemet kaphatnak a bolsevizmus aktív és passzív „ütőtörői”, és ugyanakkor kisebbségi érzetet a bolsevizmus ellenzői;

a felbujtó Szovjet elleni cselekvő fellépés még nincsen kellően megalapozva és előkészítve;

az USA csapatok egyedüli szembeállítá-

sa Kinával kedvezőtlen visszhangot eredményezhet az ázsiai közvéleményben;

az USA még csak kiépítés alatt álló háborús erőfelfejtési képessége egy lehetséges harmadik világháború szempontjából helytelen irányba terelhető és feleslegesen emészthető.

Másrészt megváltozott, illetve új tényezőkként jelentkeztek:

hogy a gyors és teljes katonai győzelem Kinával szemben sokkal nagyobb erőfelfejtést igényel, mint Északkoreával szemben és ezért ilyenek lehetősége is lényegesen kedvezőlenebb;

az UNO tagállamai már a koreai katonai akciót sem támogatták teljes szívvel, tehát a Kína ellenes aktív fellépésnél még kevésbé lehet velük számolni;

ellentétben a dél-koreai kormánnyal, a kínai kommunista kormány ellenlábasa Formóza szigetén korszerűen felszerelt és kiképzett, mintegy félmilliót számláló harc-edzett hadsereggel rendelkeznek;

az USA vezérkar fel van készülve arra, hogy ennek az adott szárazföldi hadseregnek működési alapját (Formózát) megbízhatóan megvédje és kontinentális alkalmazása esetén ütőerejét lényegesen felnövelje a máris rendelkezésre álló USA légi és tengeri haderő bevetésével.

Az USA kormány gyors és határozott döntése azonban ezuttal elmaradt és immár fél év óta várat hiába magára. Pedig az elvi elhatározás terén alig lehet komoly vitára ok. Hiszen kézenfekvő, hogy Kínát nem lehet erőfelfejtésében megbénítani, azaz döntően megverni Korea területére korlátozott hadműveletek keretében. Viszont az is világos, hogy az USA (UNO) csapatok hadműveleteinek átvitele Kína területére, annak döntő megverése céljából, beláthatatlan ideig kötve tarthatja és kiszámíthatatlan mértékig megcsapolhatja az USA szovjetellenes katonai felkészülését. **Egyetlen előrelátó és okos megoldásként kínálkozott tehát: megszüntetni mielőbb azt a fegyveres küzdelmet, melyben a Szovjetunió azért helyettesíteti magát Kinával, hogy önmaga ne vérezzen és gyengüljön, csakis ellenfele, az USA.**

Viszont különböző lehetőségek adódtak, illetve adódnak még ma is, a gyakorlati megoldás terén. Itt ugyanis az a lényeg, hogy a harc megszüntetése ne az USA katonai gyengeségét hangsúlyozza ki, mert ez a növekvőben lévő antibolsevista tábor erkölcsi megrendüléséhez és csökkenéséhez vezethet.

Ennek szem előtt tartása mellett a leg-erélyesebb, de éppen ezért a legmerészebb hadászati megoldásnak látszik: a vörös kínai „önkéntesek” ellen a Formóza szigetén készenlétben álló nemzeti kínai „önkénteseket” bevetni, az USA légi és tengeri haderejének hatékony támogatása

mellett. Egyidejűleg kiépíteni Japán ellenőrzött háborús teljesítőképességét olyan mértékig, hogy hosszú lejáratú háború esetére is biztosítva legyen annak személyi és anyagi táplálása, az USA teljesítőképességének lényeges igénybevétele nélkül. Ez a megoldás az ázsiai népek függetlenségi törekvéséhez az „önálló, nemzeti” alapot ajánlja a „Szovjettől függő kommunizmus” helyett. Így leghatásosabb ellen-szernek ígérkezik a Szovjet ázsiai terveivel szemben, Ázsia népei előtt megkíméli az USA (UNO) hadsereget az „idegen betolakodó” látszatától, nem kíván számottevő áldozatokat az UNO többi tagállamaitól, nem mutat gyengeséget, sőt ellenkezőleg, erőt, mégpedig az ázsiai antibolsevista tábor részéről és a harmadik világháborúra való felkészülés terén nem okoz nagyobb gondot az USA-nak, hanem mint magának a Szovjetnek. Emellett elejét veszi Kínában a nemzeti erők jelenleg folyó, zavartalan kiirtásának és a bolsevista kormányrendszer olyan fokú állandósulásának, ami a harmadik világháború esetleges kitöréséig a Szovjetunió hasznos és értékes szövetségesevé fejleszthetné Ázsia legnagyobb államát. Végül ez a megoldás hozhatja meg a legbiztosabban az erőfőlényből adódó visszavonulási lehetőséget is, mert a helyzet ilyen alakulása eleve lehetetlenné tenné a közeledést a Szovjetunió szándékolt céljai felé, s így felesleges kockázattal és áldozatokkal terhelné Kínát. A továbbiak során tehát előreláthatólag Kínának, illetve magának a Szovjetunióknak lenne érdeke, még áldozatok árán is szorgalmazni a felesleges harc befejezését, nem pedig az USA-nak!

A megoldás merészsége viszont a téren jelentkezik, hogy az ily módon elindított eseményeknek, előre biztosan ki nem számítható alakulásá könnyen sodorhatja a vörös Kínát olyan szorongatott helyzetbe, melynek megmentése érdekében a Szovjet a harmadik világháború elindítására kényszerülhetne, még mielőtt Nyugateurópa hatásos önvédelme ki lenne építve. Ennek a kockázatnak a valószínűségét lehet sokra és lehet kevésre is értékelni. A magunk részéről nem tartjuk valószínűnek, hogy a Szovjet részéről a harmadik világháború megindításának időpontját illetően más szempont is érvényesülhetne, mint csakis az, hogy felkészültenek érzik-e magát az USA döntő módon való legyőzésére, vagy sem. Mihelyt el fog érkezni ez az időpont, el fogja indítani a harmadik világháborút, függetlenül a kínai harctér helyzetétől. Hiszen közismert, hogy végső célkitűzését a világ bolsevizálása jelenti és hogy nincsenek gátlásai az erőszak alkalmazását illetően. Viszont mindaddig, míg ez az időpont nem érkezik el, nem fog túlságosan merész kockázatot vállalni, még vörös Kína megmentése ér-

dekében sem. Legalább is e mellett tanuskodik múltbeli óvatos magatartása. A második világháború során sem merete megtámadni sem Németországot, sem Japánt. Előbbi kikényszerítette a harc felvételét, utóbbit pedig csak akkor támadta meg, mikor a biztos győzelem már nem lehetett kétséges. — Azonban függetlenül az egyéni véleményünktől, érthető, hogy a kockázattól jobban tartanak a felelős politikai vezetők a lerohanásnak kitett Nyugateurópában, mint az óceánok által is védett USA-ban. És ugyancsak érthető, hogy az USA-n belül viszont magasabbra értékelik e kockázatot a politikai felelősséget is viselő tényezők, mint a kizárólag hadászati javaslatokra hivatott katonák. Innen adódott, hogy az USA felelős kormánya a kockázatot respektálva, nem az erélyes hadászati megoldást választotta, hanem a politikai engedékenységet. Utóbbi kereteit azonban olyan mértékre korlátozta, amelyek mellett az elkerülhetetlen tekintélyvesztés még nem látszik kritikusnak. Így viszont Kína részéről nem volt értelme azt elfogadni és a kapcsolatos tárgyalások máig (a cikk május hó elején készült. A szerk. megjegyzése.) sem hoztak eredményt. Az amerikai katonák pedig már is fél éve óta vérzik Koreában anélkül, hogy véráldozatával bármiféle pozitív értékű politikai célkitűzést szolgálna.

Délkoreának csakis passzív módon való további védelme gyakorlatilag már nem segítséget jelent, hanem a 10 százalékot vesztett lakosság megfosztását még annak reményétől is, hogy záros határidőn belül jobbra fordulhat a sorsa és elkerülheti a fenyegető, biztos pusztulást.

Ha viszont a bolsevizmus és antibolsevizmus közötti küzdelem nagy kereteit nézzük, úgy a mai helyzetben, mikor a fenyegető harmadik világháború küszöbén, passzív célkitűzések érdekében, korlátozott erőlkifejtési lehetőségek mellett, az USA erkölcsi, személyi és anyagi értékállománya lassan, de folyamatosan morzsolódik s egyidejűleg a Szovjetunió a békeangyal álarcában zavartalanul gyarapíthatja erőt; — a helyzeti előny a politikai tárgyalásoknál csakis utóbbi oldalán jelentkezhet.

Az USA államvezetésnek tehát döntenie kell mégpedig mihamarabb, hogy amennyiben az eddigi engedmények mellett Kína nem hajlandó a harcot beszüntetni, úgy melyik kockázatot vállalja: a túlzott engedékenységet és ezzel az antibolsevista világ erkölcsi megrendülésének lehetőségét, avagy a Kínával szembeni erőteljes katonai fellépés kiszámíthatatlan következményeit. Nincsen kétségünk, hogy ez rövidesen meg fog történni, mert mindegyik megoldás, még mindég jobbnak ígérkezik, mint a harc jelenlegi kereteihez való további ragaszkodás.

ENEL

Hiu remények, csalfa képzetek

(Folytatás.)

A második világháború idején az ellenállásra való hajlandóságot és az annak eredményességébe vetett hitet nemcsak fenntartotta, de fokozta is az a körülmény, hogy a nyugati szövetségesek felelős vezetői részéről kötelező formában nyilatkozatok hangzottak el nemcsak a megszállott országok szabadságának és függetlenségének helyreállítására vonatkozóan, de a tekintetben is, hogy ezeknek a népeknek jövőjét a hitleri totalitás legyőzése után miként öhajttják biztosítani. Voltak Németország által megszállt olyan államok, melyeknek emigráns kormányai alakulhattak. Ezeket a nyugati hatalmak kormányai szabályszerűen elismerték és szövetséges hadviselő kormányokként kezelték. (Lengyelország, Jugoszlávia, Csehszlovákia, Hollandia.) Más megszállott nemzeteknek nem voltak ugyan exil-kormányai, de azok lakossága, különösen az Atlanti Charta békepontjaiban, olyan biztosítékot látott a független állami élet helyreállítása tekintetében, ami fenntartotta a szabadabb jövőbe vetett hitet, s nagy részben elosztotta a Szovjetunió agresszív szándékaival szemben megnyilatkozó aggályokat. A Churchill és Roosevelt által meghirdetett Atlanti Charta a háború utáni újjárendezéssel kapcsolatban nemcsak az egyes embert megillető szabadságjogoknak a biztosítását helyezte kilátásba, nemcsak a félelemnélküli életet ígérte minden ember számára, de elismerte és biztosítani kívánta minden nemzetnek azt az elemi jogát is, hogy szabadon dönthet életformája és kormányzata tekintetében. A német megszállás alatt sínylődő nemzetek fiai tehát abban a meggyőződésben nyúlhattak az aktív, vagy passzív ellenállás fegyveréhez és vállalhatták annak minden kockázatát, hogy vállalkozásuknak és az ezzel szükségképpen együtt járó áldozatoknak van értelme és célja. Az Atlanti Charta a béke céljaihoz a londoni jegyzőkönyvben a Szovjetunió is csatlakozott. Így, ha akadtak is, akik Moszkva iránti bizalmatlanságukat és félelmüket teljesen leküzdeni sohasem tudták, nagyon sokan bíztak abban, hogy Anglia és Amerika a háború befejezése után is elég erősek lesznek ahhoz, hogy Moszkva imperialista és forradalmisító vágyait az Atlanti Charta által meghatározott korlátok között fékentartsák. Ezt a meggyőződést csak megerősítette, hogy Londonnak és Washingtonnak sikerült Moszkvát a londoni jegyzőkönyv aláírásával az Atlanti Charta programjához való csatlakozásra bírni, mert ez a tény az angolszász szövetségeseknek Moszkvára gyakorolt döntő befolyását látszott bizonyítani.

De egy másik fontos tényező is serkentőleg hatott az ellenállási készségre. A háború kimenetelét a második világháború második felében már nagy valószínűség szerint meg lehetett állapítani és számítani lehetett annak belátható időn belül való befejezésére is. Ennek a ténynek különösen a fegyveres ellenállás, de részben a passzív ellenállás kilátásai szempontjából volt nagy jelentősége. **Elszigetelt helyzetben, aktív ellenállást csak meghatározott ideig lehet folytatni.** Passzív ellenállás esetén pedig, különösen szabotázs cselekmények nem vezethetnek célhoz, ha azok gyakorlati eredményét eleve illuzórikussá teszi az a tény, hogy az okozott károk ellensúlyozására, valamint megismétlődésük elleni védekezésre elegendő idő áll az ellenfél rendelkezésére. De beláthatatlan ideig aktív, vagy passzív ellenállást folytatni, a lakossággal szemben várható, rendszerint kollektív természetű represszáliákra való tekintettel sem lehet. Elég e tekintetben a tuszok tömeges kivégzésére, a társadalom vezető rétegeinek tömeges elhurcolására, egész községek lakosságának kiirtására hivatkoznunk. Ezek mind amellettszólnak, hogy az ellenállás által biztosítani szándékolt előnyök és szolgáltatok nagyságának arányban kell állni azokkal az áldozatokkal melyeket az ellenállással szemben várható represszáliák okozhatnak. Nem véletlen tehát, hogy még oly gyűlölt megszálló hatalommal szemben is, rendszerint csak a passzív rezisztencia fegyverét veszik igénybe a leigázott népek mindaddig, míg a felszabadítás időpontja beláthatatlan. **A túlerőben levő megszállóval szemben magára hagyott lakosság ellenállásának vezetői nem vállalhatják azt a súlyos kockázatot és felelősséget, hogy mire a felszabadulás sóvárogva várt ideje bekövetkezik, már ne legyen életképes nép, melyet fel kell szabadítani!**

A második világháború során, a német megszállással szemben való ellenállás ezért mutatott az egyes országok helyi viszonyainak megfelelően különféle formákat. Ellenállás, ha különböző mértékben és különböző formákban is, de minden megszállott országban volt, mert a vezetők számolhattak a háború befejezésének valószínű idejével, és mert az ellenállással szemben a lakosság egyetemére nehezedő kockázatokat egybe tudták vetni az ellenállás időbeli korlátaival. Ezért merőben téves ma még minden olyan számítás, és várakozás, mely Nyugateurópa lerohanásának megakadályozását a népidemokráciák magukra hagyott népeinek felkelésétől vagy ellenállásától várja. Ne felejtse el senki a Nyugat hatalmasai közül, hogy az Angliából erősen és aktíve támogatott, er-

re a célra külön kiképzett, angol tisztek által vezetett és kitűnően megszervezett francia „résistance” is csak akkor nyúlt a nyílt és fegyveres felkelés eszközeihez, mikor az angolszász felszabadító csapatok Franciaországban már megvetették lábukat és Páris felé közeledtek. Ma azonban még az is bizonytalan, hogy a nyugati szövetségesek, a Szovjetunió önkényének oly könnyelműen kiszolgáltatott népidemokráciák felszabadításáért egyáltalában hajlandók-e fegyvert fogni. Így fegyveres felkelésre, vagy oly mértékű ellenállásra, amiről Mr. Jackson beszél, — legalább is ma még — gondolni sem lehet.

A második világháború alatti ellenállás lehetőségeivel szemben tényleges különbséget jelent az is, hogy a mai népidemokráciák szerencsétlen lakossága, ha nem is csüggedt még el a hat év óta reá nehezedő embertelen elnyomás következtében, de nagyon **csalódott lelki állapotban van**, s ma már nem tud annyira hinni és bízni a Nyugat őt érintő szándékaiban, mint a második világháború idején tette. Akkor felszabadítása és függetlenségének helyreállítása tekintetében felelős tényezők részéről tett kötelező ígéretek birtokában volt, jobb és boldogabb jövőjének képét pedig az Atlanti Charta rögzítette le. Azt hitte, van miért küzdenie, s a biztató jövő megéri az érte hozott áldozatokat. A polgári lakosság is vállalta az ellenállásért reá szabott represszáliák szenvedéseit, mert úgy érezte, hogy ezzel utódai boldogabb jövőjének alapjait teremti meg.

És mi lett a jutalma a meghozott áldozatoknak? Teherán, Yalta és Potsdám. A szövetségesek győzelme a hitleri totalitás veszélyét elhárította ugyan a világ népeiről, azonban az Északi-tengertől a Fekete-tengerig terjedő óriási térségen élő kis nemzetek számára, korábban elképzelhetetlen mértékű, kultúremler számára pedig egyenesen elviselhetetlen szolgátságot hozott, mely több, mint száz millió embert nemcsak nemzeti létében és több évszázados kulturájában, de pusztá fizikai megmaradása szempontjából is teljes megsemmisüléssel fenyeget. Ennek a csalódnak fájdalmas voltát csak fokozza az a tudat, hogy az Atlanti Charta magasztos elveinek megvalósítása helyett, ezeket a boldogtalan népeket olcsó alkú tárgyaként kiszolgáltatták a Szovjetunió ázsiai önkénye minden borzalmának és, hogy ezt követő kétségbeesett segélykiállításuk máig sem talált visszhangra Nyugaton. A kultúremlerek szolidaritásába vetett hitnek és bizalomnak sajnálatos megingását tovább növeli az a körülmény, hogy a nyugati nagyhatalmak felelős tényezői még a mai feszült világpolitikai helyzetben is, legfeljebb csak az orosz agresszió feltartóztatásáról beszélnek. Ellenben az üres és semmire sem kötelező rokonszenynyilvánítá-

sok mellett, egyetlen kötelező formájának tekinthető nyilatkozat sem hangzott el illetékes helyről olyan irányban, hogy Washingtonban és Londonban komolyan foglalkoznának a teheráni, yaltai és potsdami katasztrófa-politika tévedései jóvátételének gondolatával. Ezért a vasfüggöny mögötti elnyomott nemzetek mélyen csalódott lakossága még ma is tart attól, hogy egy a Szovjetunióval való újabb kompromisszumnak bármikor, véglegesen is áldozatává válhat. Hogyan legyen hitele a vasfüggöny mögött a washingtoni felelős tényezőknél olyan nyilatkozatának, hogy hajlandók az európai nemzeteket a Szovjetunió imperialista mohóságával szemben fegyveresen is megvédeni, ha ezek maguk is késznek mutatkoznak függetlenségük és szabadságuk megvédésére? Hiszen előzőleg a népidemokráciák népeit szinte intézményesen fosztották meg az önvédelem minden eszközétől! Hogyan vállalják utóbiak a Szovjetunió nyugati terveit meghusítani alkalmas ellenállás súlyos következtait, ha Moszkvának sorozatos szerződésszegései ellen Washington és London eddig még a diplomáciai kapcsolatok megszakításában jelentkező morális védelmet sem merték biztosítani számukra; s ha túl a hivatalos köröknek az elnyomás legsúlyosabb napjaiban is éveken át folytatott appeasement politikáján, — nagyon súlyos közéleti tényezők (Hoover) egyenesen „splendid isolation”-ba akarják vinni az amerikai külpolitikát? Hogyan várható aktív és a moszkvai politika céljait determinálni is alkalmas ellenállás azoktól a vasfüggöny mögötti boldogtalan nemzetektől, melyek számára még a lelki és szellemi ellenállásnak a templomok falain belül való lehetősége is napról-napra kérdésesebbé válik?

Mert eggyel legyünk tisztában: érdemleges válaszra is alig méltott tiltakozó jegyzékek és semmire sem kötelező rokonszeny nyilvánítások, sem Moszkvában, sem a vasfüggöny mögötti nemzeteknél nem kelthetnek mélyebb benyomásokat és egyáltalában nem alkalmasak arra, hogy a rabszolga sorsra juttatott szerencsétlen nemzetek lelkében begyógyítsák a végzetes yaltai politika megrendítő csalódásai által ütött mély sebeket.

Erre pedig mulhatatlanul szükség volna, ha a népidemokráciák lakosságát hatékony és oly mértékű ellenállásba akarjuk belevinni, melynek hatása lehetne a Szovjetunió jövőendő magatartására. Sőt ennél többre is szükség volna: a nyugati hatalmak felszabadítási készségébe és képességébe vetett oly fokú bizalomra, mely egyrészt feledtetni alkalmas a yaltai politika által okozott mélyeséges csalódnást, másrészt eloszlatja a teljes elhagyatottság nyomasztó érzését, elegendő lelki erőt adhat-

na az ellenállással járó fokozottabb kockázatok vállalásához.

Minden ellenállás pusztá megszerzése ugyanis, ma sokkal több nehézséggel kénytelen számolni, mint a második világháboru idején. A szovjetország rendszerű rendszeti szervek sokkal szorosabb, kiméletlenebb és messzebb terjedő biztonsági módszereket alkalmaznak, mint aminő a Gestaponál tapasztalható volt. Ahol az a rendszeti szolgálat alapelve, hogy inkább jusson száz ártatlan a börtönbe, semhogy egyetlen bűnös szabadon maradhasson, ott olyan ellenállás megszerzése, aminőre D. Jackson gondol, csak az átlagember erkölcsi teherbíró képességét messze túlhaladó elszántság mellett képzelhető el. Bármekkora mértéket ölt is a gyűlölet és elkeseredés a Szovjetunió megvetett de mégis a közhatalom birtokában garázdálkodó ügynökei ellen, ahhoz, hogy ez a gyűlölet cselekedetekben megnyilvánuló, véradozattal járó ellenállásban is kifejezésre jusson, Nyugatnak kell megteremteni az ellenállás erkölcsi és fizikai előfeltételeit. Az első meglesz, ha a nyugati hatalmak véglegesen szakítva a végzetes yaltai politikával és visszatérve az Atlanti Charta céljaihoz, nyíltan és kötelező formában kijelentik, hogy a vasfüggöny mögötti népidemokráciák, rabigájába hajtott nemzetek felszabadítását erkölcsi köteles-

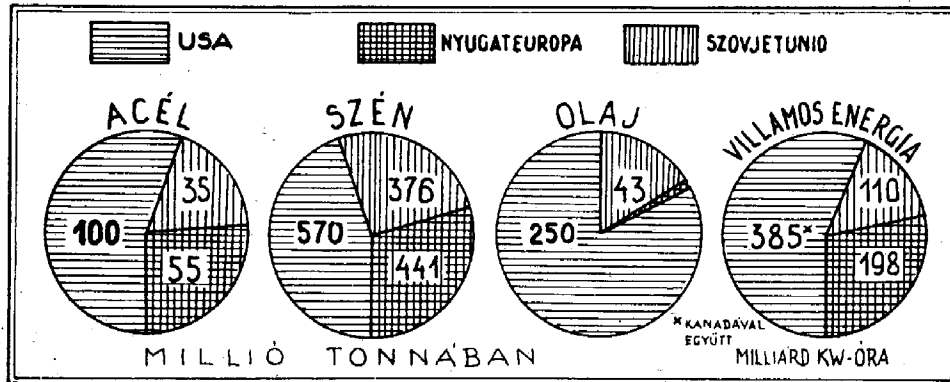
ségként vállalják. A másik pedig biztosítva lesz akkor, ha ez az ellenállási készség olyan komoly erőkre tud támaszkodni, melyek annak sikerére komoly kilátásokat nyújtanak. Ezeket az előfeltételeket megteremteni a népidemokráciák számára a nyugati szövetségesek feladata. Mégpedig annál is inkább, mert nem ezek a szerencsétlen nemzetek tehetnek arról, hogy a végzetes következményekkel járt yaltai politika őket a jogos önvédelem minden számottevő fegyverétől megfosztotta.

Ezeknek a szerencsétlen nemzeteknek mindegyike az elkeseredés elszántságával fog küzdeni elvesztett szabadságáért és függetlenségéért, mihelyt arra a siker valamelyes reményével módja és lehetősége nyílik. Addig viszont nem marad számára más hátra, mint a hatalom nyomásával szemben megőrizni erkölcsi és fizikai erejét arra az időre, mikor a világ felébredő lelkiismerete megadja számára a módot, elrablott szabadsága visszaszerzésére. Mint-hogy ennek előfeltétele, hogy a kiirtásra szánt boldogtalan nemzetek egyáltalában életben maradjanak, teljesen érthető, ha eleve kilátástalan kalandos vállalkozásokba nem bocsátkoznak, hanem keserű csalódásaik következményeit szorgosan mérlegelve, megfogadják a régi rómaiak bölcs tanácsát: „Quidquid agas, prudenter age et respice finem”.

Dr. K. A.

Nyugateurópa hadászati jelentősége

A harmadik világháboruval foglalkozó cikkeinkben már többször kifejtettük, hogy korszerű viszonyok között, a háborus erőfejlesztés legfőbb jellemzője: a technikai teljesítőképesség.

Ugyancsak kifejtettük azt is, hogy Nyugateurópa védelme az USA számára azért létfontosságú, mert a nyugateurópai technikai teljesítőképesség szovjet kézre jutása lényegesen megváltoztatná az erőfejlesztési adottságok jelenlegi viszonyát.

Megállapításaink szemléltetésére közöljük a fenti ábrát, amely a technikai teljesítőképesség négy legfontosabb elemének a viszonylagos nagyságát mutatja be, az USA, Nyugateurópa és a Szovjetunió 1950. évi termelési eredményei alapján.

Angliának is megvan a maga „Koreá“-ja

(J. Fromm angolból fordított helyszíni tudósítása, megjelent az U. S. News and World Report 1951. III. 2-i számában.)

„A Maláji Államokban senki sem beszél a lázadók lecsendesítéséről és a megbékélésről. A brit haderő a kommunista hadsereg felmorzsolására szánta el magát. Az ellenség majdnem teljesen a malájfélszigeti nagyszámú kínai lakosságból toborzott önkéntesekből áll, s több, mint két és féleve tartja rémületben ezt a gazdag gyarmatot. A győzelemnek egyelőre azonban egyik oldalon sem mutatkozik semmi jele.

A kommunisták gyilkosságokkal, gyűjtőgatásokkal és szándékos rongálásokkal („szabotázs”) egybekötött rendszeres rablóhadjáratot folytatnak. Rajtaütéseik alkalmával több száz polgár, katona és rendőr életét oltották ki magányos ültetvényeken és népes, élénkforgalmú városokban. Több millió dolláros kárt okoztak eddig és 25.000 főnyi angol, valamint 110.000 főnyi bennszülött hadsereget tartanak lekötve. Anglia számára e hadviselés költségei évente 100 millió dollár körül járnak és ez a költségkiadás egyre emelkedik.

Jelenleg éppen holtpontra jutott a háború. A helybeli kommunisták Kinából érkező segítség nélkül nem tudnak döntő csapást mérni az angolokra és semmi jele annak, hogy Kína kész volna most segítséget nyújtani nekik. A britek viszont azt mondják, hogy 3-4 év alatt a kommunisták fölé kerekedhetnek, egyelőre azonban éppen csak arra képesek, hogy megtarthassák azt, ami jelenleg a kezükben van.

Az őserdei hadviselés hosszú hónapjai alatt a kommunista támadások száma mind gyakoriságban, mind vakmerőségben állandóan növekszik. A rablótámadások, gyilkosságok, vonatokon és autobuszokon való rendszeres rajtaütések átlagos száma havi 150 volt 1949-ben, de 1950. júniusáig e szám havi 350-re emelkedett. Most már havonta átlag 500 partizántámadás történik. A mióta a kisháború megindult, csupán gummifából 1 milliót rongáltak meg, s ez a szabotázsselemény már egymagában érzékenyen károsította meg — az eljövendő évekre kihatóan — a gyarmat gazdasági életét.

Mint háborút nem lehet a koreaival összehasonlítani, de mégis brit erőket tart lekötve, s keserűvé teszi az európai gumiültetvényesek és önkitermelők életét.

Csupán az egyik államban 42 gummiültetvényes közül 10-et öltek meg. Egyetlenegy ültetvényes sincs biztonságban, mert valamennyi az őserdő szegélyén lakik, ahol a partizánok a kitöréseiket szokták intézni. Minden birtokot különleges őrség őriz ugyan, mégis ritka az olyan éjszaka, amely folyamán ne történe valahol kom-

munista rajtaütés. A partizánok rajtaütéseik színterét az utóbbi hónapokban a távoli, félreeső vidékekről a városokba tették át.

Hat hónappal ezelőtt törtek be először Singapore-ba, ott felgyűjtották a Maláji Államok legnagyobb gummifeldolgozó üzemét. Azóta szinte naponta vetnek le rendőröknek és gyűjtik fel az angolokkal rokonszenvező lakosság házeit.

Fő támadási céljukká a szállítmányok és szállítóeszközök váltak. Autobuszok és taxik megtámadása naponta fordul elő. A vasuti szerelvények ellen intézett rajtaütések oly komollyá váltak, hogy az éjszakai személyforgalmat be kellett szüntetni Singapore és Kuala Lumpur közt. A Maláji Államok gördülő anyagának nagy része súlyosan megrongálódott.

Mindezeknek az idegnyűvő vállalkozásoknak a háttérében a „Maláji Fajta Felzabodító Hadserege” nevet viselő szervezet lapul. Kommunisták szervezik, akik a föld alatt indítottak háborút 1948-ban az angolok ellen. Tíz partizán ezredük van, s mind a tíznek az élén egy-egy „politikai biztos” áll. A felső vezetés ezekből az ezredbeli tisztekből és a kommunista párt végrehajtó bizottságának tagjaiból tevődik össze. A hadsereggel összműködésben dolgozik a „Min Yuen” nevű titkos szervezet. Ez ellátó és hírszerző szolgálatot végez a partizán hadsereg részére. Tagjai többnyire az őserdő szegélyén létesített lakótelepeken tanyázó kínaiak. Ezekről a pontokról élmezik az erdőben rejtőző partizánokat és innen tájékoztatják őket az angol hadsereg mozdulatairól.

Hónapokon át próbálták az angolok az őserdőből kifésülni a partizánokat, de eredménytelenül: ezek egyszerűen átszivárogtak az ősréteget nyugalmasabb részeibe és újra kezdték harci vállalkozásaikat.

Az angolok új hadászati elgondolásukat arra alapozzák, hogy megakadályozzák a kommunistáknak az erdőszéli lakótelepekről történő élmezést, és ezzel a kiéhezett kommunistákat nyílt terepre kényszerítik, ahol aztán megtámadhatók és megsemmisíthetők lesznek.

Ehhez 400.000 kínai telepest költöztetnek át az őserdő szegélyéről a távoleső, nyílt terepen fekvő lakóhelyekre, ahol rendőri megfigyelés és őrizet alatt lehetnek. Ezekből több, mint 100.000-et már át is telepítették.

Időközben az angolok fegyveres erejüket is növelik. A múlt (1950.) év folyamán 30 százalékkal növelték a létszámukat. Az eredmény az, hogy már 21 zászlóaljuk van a Maláji Államokban: 9 angol, 8 gurkha és 4 maláji, összesen 25.000 emberrel. A rendőrséget is nagyobb létszámmal emelték.

Ennek egyik következményeképpen a háboru költségei egyre feljebb mennek. A kínai lakótelepek áthelyezési terve is dollárok százazreit emészt fel.

Ezeket az emelkedő hadikiadásokat nemcsak kiegyenlítik, hanem felül is mülják a felszökő gummi és ónárákból származó bevételek. A kommunisták kiterjedő rémuralma nem tudta a gyarmat gazdasági életét tönkre tenni.

Tény az, hogy a Maláji Államok gazdasági történelmük legnagyobb felvirágzása közepén tartanak, noha egy évvel ezelőtt még a gazdasági bukás szélén állottak. A világszerte megindult fegyverkezés egetverő magasra hajtotta fel a gummi és az ón árát s az irántuk megnyilvánuló keresletet. A Maláji Államok pedig minden országnak hajlandók eladni, legyen az nyugati vagy keleti, — ha megfizeti az árát. A nyomás alatt Londonból érkezett jelentések szerint: Május közepén kormányintézkedéssel a Brit-Birodalom valamennyi államában, így a Maláji-félszigeten is betiltották a Kinába irányuló gummiszállítást.

A gumitermelés 1950-ben 740.000 tonnával csúcsmagasságot ért el. A Maláji Államokban azonfelül 450.000 t. indonéziai nyersgummit is feldolgoztak. Összesen 1.1 millió tonna exportot bonyolítottak le. Az USA volt a legtöbbet vásárló üzletfelük,

azonban Oroszország és csatlósai is közel 11 százalékát veszik át a maláji kivitelnek. A gummitermelés egy részét a kommunista Kinának adták el.

Idegesítő és bizonytalan jövő vár mégis a gummigyártókra és ónkitermelőkre, noha most jól fizet nekik a jelenlegi, virágzó üzletmenet. A háboru kimenetele egyáltalában nem bizonyos, amióta senki sem tudja, hogy mit fog tenni a vörös Kína. A Maláji Államokban a több, mint 2 millió kínai „a kerítés mellől figyeli a dolgok menetét”. Egy apró kisebbség önszántából működik együtt a helybeli kommunistákkal, néhányan kényszerhatásra teszik ugyanezt, ám az angolokkal alig van, aki együttműködik. Amint egy angol tisztviselő magyarázta: „Itt a kínaiak lényegileg opportunisták. Nem akarnak addig egyik oldalra sem állni, amíg nem tudják, hogy melyik oldal lesz a győztes”.

Ezt azonban senki sem tudja. A helybeliek közül kevesen jósnak belátható időn belül angol győzelmet. A kommunisták pedig — pusztítván az országot és rémületben tartván a népet — „reménykedve várnak segítséget a kommunista Kinától, illetve várják a világháborút, amely elindítaná a kínai seregeket, hogy a maláji határig végiggázolva, ott egyesüljenek velük”.

Fordította: TITUS

Orosz katonai érdekek követelik a budapesti földalatti vasut gyors kiépítését

Az 5 éves terv keretében nagyszabású földalatti gyorsvasut építkezés kezdődött néhány hónappal ezelőtt Budapesten. A gyorsvasut egy körvonalból és egy kelet-nyugat, illetve észak-dél irányú átlós vonalból fog állni. Amióta e valóban nem mindennapi építési tervet napvilágra hozta a párt, megindult a hivatalos hírverés, amely tücsköt-bogarat összehord az építkezéssel kapcsolatban, csak éppen az igazságot igyekszik elrejtteni tarka propaganda papírvirág-halmaz mögé. Szó esik a „Szovjetunió egyszerű példájáról”, a moszkvai metróról, amely természetesen „a világ legszebb, legmodernebb, legművészebb földalatti vasutja”, beszélnek a magyar dolgozók „kényelméről”, „a közlekedés meggyorsításáról” és Sztalin nevenapjáról, csak éppen a valóságról nem. **Miért van szükség a minden vonalon erőszakolt hallatlan anyagtakarékosság idején egy ilyen milliárdos építkezésre? Ha valaki figyelmesen elolvassa a következő tudósítást, magától is reá fog jönni.**

A budapesti hivatalos közlés szerint mindenekelőtt a kelet-nyugati földalatti vasútvonal fog megépülni. E tény maga gon-

dolkodóba kell ejtsen minden figyelmes szemlélőt, vajjon nem szovjet katonai szállítási érdekek sugallják-e a munkálatok ilyenét való elosztását? Természetesen Magyarországon ilyen gondolatokkal nem illik, de nem is tanácsos nyilvánosan foglalkozni, ezért kifelé illetékesek és illetéktelenek azt a hivatalos magyarázatot képviselik, hogy a kommunista kormány „csodálatos ajándéka készül a magyar nép számára”. Ez annyiban talán igaz is, hogy egyszer, ha a keleti bitorlók kitakarodnak majd a magyar fővárosból, kénytelenek lesznek a földalatti gyorsvasutal a felszabaduló népet megajándékozni.

Dehát egyelőre a kezdet kezdetén tartunk. Az említett kelet-nyugati vonal a Népstadiont (volt régi löversenyter) fogja összekötni a Déli-pályaudvarral. A tervet a budapesti közlekedési és postaügyi minisztérium dolgozta ki a budapesti városi tanáccsal karöltve. Az építkezés eltérő arányokban ugyan, de másolja a moszkvai metrot. Az alagút belső átmérője 5 méter és a kétoldalú közlekedés külön alagútakban fog lebonyolódni. Egy-egy földalatti állomás hosszát 120 méterre ter-

vezik. A kocsik hossza 19 méter lesz, 240 utas befogadására méretezve. A vonatok 6 kocsiból fognak állani. A legnagyobb sebességet 70 km/h-ban, a normális utazó sebességet 36 km/h-ban állapították meg.

A földalatti munkálatokat 1950. szeptemberében kezdték meg. Azóta a Stadionnál a földalatti építkezés meglehetősen előrehaladt. Ott egy nyitott földfeletti peronon találkozik a földalatti vasut a gödöllői HÉV-vel amelynek végállomását ugyanoda helyezik át. Ugyanott lesznek majd a hangárok és a javítóműhelyek. A végállomás betonozása nagyrészt el is készült.

A Stadionhoz legközelebb eső akna a Tattersaálnál készül. A földalatti gyorsvasut a Kerepesi-út alatt épülő alagútban fog vezetni. Jelenleg a következő helyeken folyik a munka: a Népstadionnál, a Keleti-pályaudvarnál, a Blaha Lujza-téren és a Múzeum-körúton. A Nemzeti Színháznál és a Sztalin-téren (azelőtt Deák-tér) csak a megálló helyének kijelölése történt meg. Ez utóbbi igen fontos keresztelési pont lesz, mert később ott találkozik majd a most készülő kelet-nyugati fővonal a később megépítendő észak-déli fővonalal. A legújabb két munkahely Budán van. Tudomásunk szerint a Duna alatt vezető alagút budai vége a Batthányi-téren lesz. A vonal végállomása pedig a Déli-pályaudvarnál készül el. E célból a Vérmezőn már meg is kezdték a közelmúltban a szükséges munkálatokat. Ugyancsak most indult meg a földalatti vasut előkészítő építkezése az Országháznál.

Az oroszok kezdettől fogva bámulatos érdeklődést mutatnak a budapesti földalatti építkezések iránt. Őnzésüket ismerve és tudva, hogy szatellitjeiktől inkább kapni szeretnek, mint nekik valamit nyújtani, egyenest meglepő, hogy oly „közismert metro” szakemberek, mint Saveljev és Danilia szovjet mérnökök, 1950. októberre óta Budapesten tevékenykednek. Tulajdonképpen e két orosz „kitűnőség” vezet a háttérből a földalatti gyorsvasut építkezését. Fábián József és Kisetli Jenő magyar mérnökök pedig állami ösztöndíjjal hat hónapot töltöttek a Szovjetunióban, hogy a Metro működését és berendezéseit tanulmányozzák. Nevezettek vagonra való iratot, jegyzetet, térképet és egyéb anyagot gyűjtöttek össze és azt Budapestre szállították, hogy az építkezés zavartalanabbul folyhasson.

Technikai adatok felsorolásával nem fárasztjuk az olvasót, bár azok pontosan rendelkezésünkre állnak. Éppen csak nagy vonalakban mutatjuk be az arányokat. Az egész investíció 2000 millió forintba kerül, ebből a mélyépítés 1550 milliót tesz ki.

Nem csekélység az a nyersanyag mennyiség sem, amire az építkezések során szükség lesz. 85.000 t öntöttvas, 30.000 t beton gömbvas, 150.000 t cement és 600.000

m³ földmunkát kell majd elvégezni. És mindezt a dolgozók kedvéért? Egy diktatúrában?!

Nagy tévedés lenne azt gondolni, hogy a budapesti kommunista vezetés kizárólag szociális okokból rendelte el ezt a valóban jelentős építkezést. A távoli megfigyelőnek is fel kellett, hogy tűnjék az ellentmondás az egyik oldalon erőszakolt kegyetlen munkaverseny és anyagtakarékosság, a másik oldalon pedig 2 milliárd könnyelmű kidobása közt. Ilyen nagyfelkűségre ők nem kaphatók! A budapesti földalatti építkezését kizárólag annak szovjet-sztratégiai fontossága miatt engedélyezték, helyesebben egyenest elrendelték Moszkvából. **Nagy orosz katonai érdekek követelik a budapesti „kelet-nyugati földalatti gyorsvasut” kiépítését.** Hogy ezáltal a magyar fővárosi közönség egy földalatti vasúthoz jut, az egy mellékes kérdés, amelyet propagandisztikusan ügyesen ki lehet aknázni és a párt „jóságát”, „gondoskodását” megfelelően ki lehet színezni a jámbor dolgozók előtt.

A lényeg azonban a következő... A Duna alatt egy kétcsöves dupla alagút épül a földalatti vasut számára. Ezek lesznek hivatottak a kelet-nyugati vasuti összeköttetést az orosz haderő számára abban az esetben is biztosítani, ha légitámadások következtében az összes fővárosi Duna-hidak használhatatlanná válnának. Ma Budapesten két olyan híd van, amely a kelet-nyugati vasuti összeköttetésben döntő szerepet játszik. Az oroszok azonban előrelátók és számitanak rá, hogy a harmadik világháboru első menetében ezek a hidak kikapcsolódhatnak a nyugat felé irányuló hadi utánpótlásból. A nyugat felé menő vasuti szállítások zavartalansága egy harmadik világháboruan az orosz hadseregnek életfontosságú lehet. Ezt minden áron biztosítani elsőrendű szovjet sztratégiai érdek, amely minden összeget és munkát megér. Ne feledjük, hogy a két alagút teljesítőképessége óránként 60 vagon hadianyag, vagy 43.000 személy.

A szóban forgó kelet-nyugati fővonal úgy fog megépülni, hogy az közvetlenül, kitűnő csatlakozással fog rendelkezni a magyar vasuti hálózathoz, ennek következtében a háborus szállítási rendszer minden körülmények közt fenntartható lesz. A Duna alatt vezető alagutaknak 1952-ig kell elkészülniök. Ez magában jel arra, hogy az orosz katonai szállításvezetőség 1952-re minden eshetőségre készen szeretne állni.

A közlekedés sokat emlegetett megjavítása e drága beruházást nem teszi indokolttá.

Ezt persze ma már az egyszerű dolgozók is sejtik Budapesten. Ezért nem lelkendezik senki a bolsevisták Moszkvából ellesett „csodálatos létesítményéért”. **H. HUN.**

A lengyel néphadseregről

1949. novemberében Rokossowsky tábornagy azzal a moszkvai utasítással vette át a lengyel hadsereg főparancsnokságát, hogy Lengyelországnak adott esetben 1,800.000 fős, korszerűen kiképzett hadsereget kell mozgósítani. Az utasítás megvalósulása érdekében a lengyel parlament 1950-ben új védkötelezettségi törvényt szavazott meg, melynek értelmében a tényleges szolgálat ideje a hadseregnél két, a haditengerésznél és a légi haderőnél pedig három évre emelkedett; a szolgálat pedig a 21. helyett már a 20. életév betöltésével megkezdődik. Így az új törvény alapján 1950. év őszén, egyszerűen két évfolyam vonult be kiképzésre és emellett az 1949. őszén bevonultak sem szerelhetek le. Lengyelországban ilyen módon pillanatnyilag 520.000 ember áll fegyverben, beleszámítva a mintegy 30.000 főt számláló hivatásos keretet is. **A közeljövőben pedig, — a Szovjetunió után, — Lengyelország lesz a második legnagyobb, korszerűen kiképzett és felszerelt európai hadsereg.**

A hadkötelezettség természetesen a nőkre is vonatkozik, akik előképzésük céljából 6 hónapos kiképzésre hívhatók be.

A hadsereg fegyverzetét és felszerelését a Szovjetunió szállítja. Az ismét üzembeliehelyezett lengyel hadiipar ahhoz csak alkatrészeket gyárt, melyek a Szovjetunió szerelő-üzemeiben kerülnek felhasználásra.

A magasabb parancsnoki helyeket javarészt lengyel állampolgárságot nyert, volt szovjetorosz tisztak töltik be. A haditengerészet ereje aránylag jelentéktelen. Ellenben máris folyamatban van a légierő jelentős kiépítése, szovjetorosz pilóták tömeges alkalmazása mellett. A páncélos erők szervezésében és kiképzésében a szovjethadsereg 150 főnyi szakbizottsága tevékenykedik.

Az egyenruhán a lengyel sas egyelőre még látható és nem helyettesítették a vörös csillaggal. A hadsereg lapja a „Zolnierz Wolnosci” nevet viseli. (Magyarul: „A szabadság katonája”. — ???)

Emlékezzünk . . .

(Az érsekújvári II. kerékpáros-zászlóalj naplójának folytatása. II. rész.)

„ . . . Az 1. század parancsnoka jelentette, hogy az N. D. felé kiküldött felderítő járőrén az oroszok 3—4 géppuskával és golyószórókkal több oldalról rajtaütöttek. A járőr két sebesültjével visszavonult a legközelebbi fedezetet nyújtó terephullám mögé. Itt észrevették, hogy még két emberük hiányzik. Dacára az újból rájuk zúduló tűznek, azonnal visszatértek értük, de már csak holttestüket találták meg. **A megsebesült Józsa István szakaszvezetőt és Méri József őrvezetőt a vörösök időközben agyonverték, illetve közvetlen közelből fejbe lötték, majd teljesen kifosztották.**

A zászlóaljat mélyen megrendítette és felháborította ez az eset. Eddig csak halom másból volt tudomásunk a vörösöknek minden hadijogot megcsúfoló, becstelenül aljas és állati eljárásáról a sebesültekkel és hadifoglyokkal szemben. Most a valóságban is meg kellett ismernünk. Végleg meggyőződhattünk arról, hogy kikkel állunk szemben. Szomorú lecke volt, de nem felejtette el soha senki!

S-n még a 16-án ugyanitt elesett Sztankó Lajos honvéd holttestét is megtaláltuk, eltemetetlenül és hasonlóképpen kifosztva. Együtt temettük el a három hősi halottat.

„ . . . Február 19-én 7 órakor derült, nap-sütéses időben, de csikorgó hidegben, métszó szélben indult el a zászlóalj W., O., P-n át menetcélja felé. Utközben, L-n egy kisebb incidens tartóztatta fel a zászlóaljat. Már napok óta feltűnt, hogy amikor a zászlóalj valamelyik falu felé közeledett, a szélmalomok vitorláit vígan forogtak, de ahogy beért a faluba, a szélmalom megállt. Ha a falut elhagyta, a szélmalom is ismét megindult. Így történt ez minden falunál és itt is. Eddig nem lehetett a tetteseket elcsipni, de most végre sikerült.

Tovább előnyomulva sikos, fagyos úton és az Orel jegén átkelve, 13 órakor ért a zászlóalj Hf. P. házai közé, ahol az él hirtelen minden irányból tüzet kapott.

Az oroszok a házak padlásairól ütöttek rajta az élen, géppuska, golyószóró és géppisztoly tüzével. Az él Hf. P. szélső házai

mögé vonult vissza, ahová időközben az elővéd 2. század is felzárkózott. Három ember azonban, akik a tűzrajtaütéskor az egyik udvar pincevermébe ugrottak be, ott rekedtek. A megsebesült élparancsnokot, akit kar- és tüdőlövés ért, Kovács Sándor, egyik hajtóhonvéd mentette ki, szép példáját adva a bátorságnak és bajtársiasságnak. **A leghevesebb tűzben előrehajtott szánjával, nem törődve a közletről, a házak padlásairól reálövöldöző oroszokkal, bekötözte parancsnokát, szánjára emelte, majd vágatában és sértetlenül visszahajtott.**

... A Hf. P.-ban rekedt bajtársakat mindenáron ki kellett szabadítani szorult helyzetükből. A segédtsízt és az elővéd-század parancsnoka megbeszélték a tervet. A nehézpuskánál tartózkodó zászlóalj-lőszer-tisztes, Rusznyák László tartalékos tizedes azonnal önként jelentkezett, hogy ha kap 5-6 embert, azokkal kiszabadítja bajtársait. Ez a rohamjárőr hamarosan meg is alakult. Feladata volt Hf. P.-t megrohanni, kézigranátokkal házról-házra kipörkölni a padlásokon befészkelődött bolsevistákat.

Kiváló bátorsággal, ügyességgel és lendülettel hajtotta végre Rusznyák tizedes a feladatát, s nyomban a századparancsnok és segédtsízt két szakasszal előre törtek a községbe, mely rövidesen lángban állott. A harcot a nehézpuska, valamint jobbra, a dombvonulatra és balra, egy házcsoportba biztosításra rendelt egy-egy szakasz tüze támogatta.

Rövid egy órán belül Hf. P. meg volt tisztítva az oroszoktól. **Sértetlenül előke-rültek a veremben rekedt bajtársak is.**

... Kora hajnalban a kelet felől előnyomuló oroszok már megkezdték támadásukat a falura. Mire megvirradt, a saját védőállások már ki voltak építve a mély hóban hevenyészve, de az oroszok is özönlöttek mindenfelől. Erejük legalább 2 zászlóalj lehetett. Egész nap hullámzott a harc, s oly heves volt a tűz, hogy az utcán napközben lehetetlen volt közlekedni. Gyalogsági fegyvereken, géppuskákon kívül az oroszok közepes aknavetőkkel és páncélosok lövegeivel lötték állandóan és igen hevesen a keleti partról a községet. Gyújtó-gránátjaikkal számos ház szalmatetejét lángborították. A századparancsnoki harcálláspontot gránátalálat érte, a rádiós, a szakács és egy hajtóhonvéd megsebesültek, az épület kigyulladt. Kevéssel utóbb a század szánjait érte telitalálat.

Késő délután a harc hirtelen elcsendesedett, ez a csend azonban nem tartott sokáig.

Alighogy besötétedett, hirtelen ujult erővel és még hevesebben tört ki a harc. Az oroszok a sötétség leple alatt észak felől is körülkerítették a védőket, s 8 harckocsival betörték a községbe.

Nyíró zászlós szakasza németekkel összekeveredve és lépésről-lépésre harcolva

déli irányba szorult vissza, a falu közepén, egy dombon épült iskoláig. Századparancsnokával az összeköttetést elvesztette. **Ekkor már nyugat felől is körül volt kerítve a csoport, de szívósan, elkeseredetten védekeztek.** Hajnalig tombolt az elkeseredett harc, lángoló házak világánál, embertelen, 30 fokos hidegben, három oldalról is rájuk zúduló gyalogsági-, aknavető- és gránát-tűzben.

Hajnal felé a harc ellanyhult, az oroszok sikertelen támadásaik után kezdtek visszavonulni előző napi állásaikba. A Nyíró szakasz ekkor parancsot kapott, hogy a másik két szakasszal együtt vonuljon be a zászlóaljhoz. A még mindig heves ellenséges tűzterületen déli irányba áttörve, Nyíró zászlós reggelre bevonult N. N.-ra a zászlóaljhoz.

P. főhadnagy a századtörzs embereivel a sötétség beállta után, amikor az oroszok a faluba betörték és azt három oldalról körülkerítették, — a nyugatra levő terephullámokon ment tüzelő állásba. A túlerő ellen az **utolsó föltényig harcolva**, kisebb német egységekkel együtt a községtől már elvágva, **nyugati irányba vágták át magukat.** Miután zászlóaljának hollétéről, amióta tőle N. J.-n elvált, nem volt tájékozva, csak 27-én reggelre találta meg, illetve vonult be oda.

Volt még egy kisebb csoport, amelyik a harcok hevében elszakadt századától, és pedig a század derék egészségügyi tisztese, Márkus szakaszvezető és három sebesültvivője, annak a háznak a közelében, amelyben ők voltak, egy német golyószórós rajnak volt a védőállása. Amikor az oroszok este a páncélosokkal betörték a községbe, a németekkel együtt szorultak vissza a falu közepe felé, s velük együtt küzdöttek hajnalig. Felváltva, hol a németektől kölcsön kapott **fegyverekkel harcolva, hol a sebesülteket kötözve.** — Reggel, amikor a harc elült, századuk keresésére indultak, de nem találtak már senkit A-n. Ekkor a visszafoglalt északi község-részben, a századparancsnokság szétlőtt szánjainál, ami még használható felszerelést, ép előjegyzéseket, bélyegzőket találtak, azt magukhoz vették, majd N. J.-n át, —ugyanis azt hitték, hogy a zászlóalj még ott van, — 26-án délutánra vonultak be a zászlóaljhoz.

... **Március 4-én 12 órakor** támadásra indult a harccsoport. A zászlóalj első lépcsőjében a 2. század, tőle jobbra hátra az 1. század. A kristálytisza időben, a sik hőmezőn élesen váltak ki a támadó csoportok (hóköpenyeink nem voltak), melyekre az oroszok már nagy távolságról megnyitották a tüzet. Ennek ellenére a zászlóalj támadása az első terepszakaszon aránylag könnyen és lendületesen jutott át.

(Folytatjuk.)

BAJTÁRSI ÉLET

A MHBK. tájékoztató szolgálata

A „Hadak Utján” című központi tájékoztatónk minden hónapban jelentkezik bajtársainknál. Célja:

1. Bajtársainkat kapcsolatban tartani a világesemények fejlődésével, a hazai élet alakulásával, a magyar múlt, jelen és jövő sorskérdéseivel, valamint mozgalmi életünk megnyilatkozásaival.

2. Fejleszteni bajtársainkban a magyar sorsközösség, egymásra utaltság és összetartozás érzetét, hogy egymás türelmes megértésével és jószándékú segítségével készülődhessünk a közös akaratot és egyesített erőt igénylő nemzeti feladataink megoldására.

Ezt a célkitűzést, — márcsak önmegnevelésünk érdekében is — kizárólag a bajtársi áldozatkésztségre építve kívánjuk szolgálni.

Ezért munkatársunknak tekintjük valamennyi bajtársunkat és ezáltal is felkérjük őket, hogy lehetőleg minél többen működjenek közre a Hadak Utján szerkesztésében.

Felkérésünk elsősorban azoknak a bajtársaknak szól, kik kellő felkészültséggel, gyakorlattal, lehetőséggel és tehetséggel rendelkeznek ahhoz, hogy a világeseményeket, magyar sorskérdéseket és Hazánk mai életét helyes megvilágításban és célkitűzéseink szellemében vetítsék bajtársaink összesége elé.

Másodsorban szól területi munkavállalóinknak, hogy mozgalmi életünk helyi eseményeit idejekorán közöljék a Hadak Utján szerkesztőségével. Csakis ezúton érhetjük el, hogy bajtársaink szétszórtságuk ellenére is minél többet halljanak egymásról, kölcsönösen osztozni tudjanak egymás örömeiben és gyászában, az elszigetelten élőknek önbizalmat adjon a közösség ereje, az egyeseknek hitet és reményt nyújtson az összefogás sikere és egymásra kölcsönösen, ösztönzőleg hassanak a különböző csoportok kezdeményezései és eredményei.

Harmadsorban szól azoknak a bajtársaknak, akiknek második világháború magyar katonai eseményeivel kapcsolatban bármiféle adat, leírás, napló, stb. áll rendelkezésre avagy emlékezetből is képesek egyes mozzanatok valóságát visszaadására.

De ezen túlmenően is értéket jelent minden tanulmány, hír vagy személyi vonatkozású közlés és nem megy veszendőbe akkor sem, ha helyszíre miatt nem kerülhet a H. U. hasábjain azonnal közlésre. Minden beküldött anyagot megőrizzük. A továbbiak során kiadni szándékoljuk magyar propaganda művek, bővebb terjedelmű ta-

nulmányok és a történetírás számára Archivumunk gyűjteménye máris jelentős forrásmunka és adat tárházat képez, melynek további gyarapítása is nemzeti ügyet szolgál.

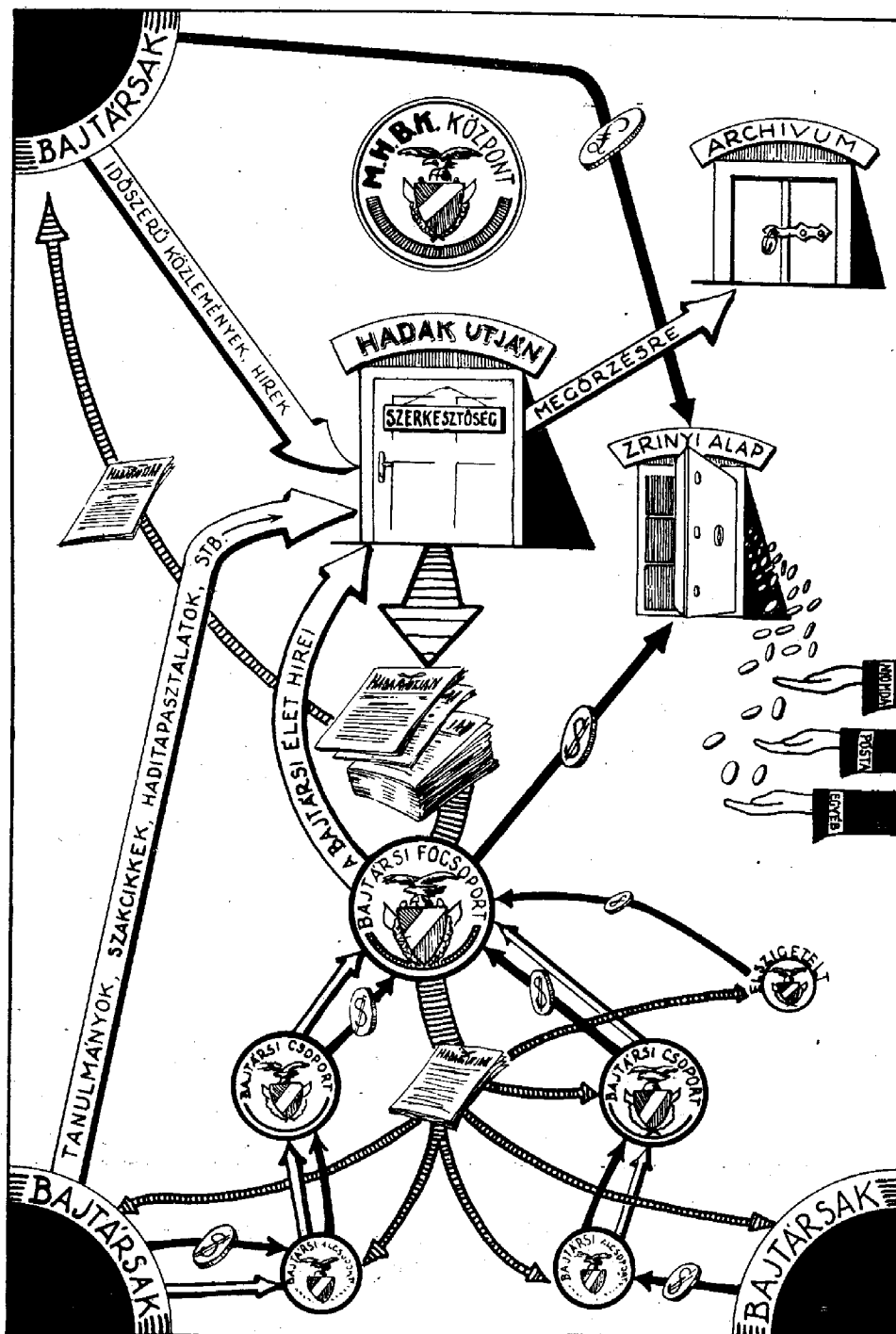
A H. U. terjesztését is a bajtársi áldozatkésztség végzi, nevezetesen a főcsoport-, csoport- és alcsoport-vezető bajtársaink személyében. Anyagi helyzetünk ma még sajnos nem engedi meg, hogy havonta minden egyes bajtársunkat, külön példányszámmal láthassuk el. A bajtársak több, mint 10.000-es létszámával szemben, egyelőre csak 5000 példány előállításai és szállítási költsége látszik havonta biztosítottak. Ezért külön példányszámra elvileg csakis elszigetelten élő bajtársaink tarthatnak igényt, míg a csoportkötelékben élő bajtársak csak korlátozott példányszámot kapnak és ezek kézről-kézre adás révén jutnak el olvasásra minden egyes bajtársunkhoz. A bajtársak által kiolvasott példányokat célszerű tovább adni olyan magyaroknak, akik nem tagjai közösségünknek, hogy azok is megismerkedjenek céljainkkal és szellemünkkel.

Ugyancsak a bajtársi áldozatkésztség képezi forrását az elkerülhetetlen dologi kiadások (papír, nyomda, csomagoló eszköz, posta, stb.) fedezésének. A H. U.-nak megszabott előfizetési díja, vagy példányszám ára nincsen. Ha egy bajtársunkat az élet olyan mostoha körülmények közé sodorja, hogy számára a H. U. előállításai és szállítási költségeinek megtérítése is teherként jelent, — ez önmagában nem lehet ok arra, hogy közösségünk a kapcsolatot vele megszakítsa. Ezzel szemben azok a bajtársak, akiknek életkörülményei ezt megengedik, havonta több példány költségeit térítik meg és ezzel teszik lehetővé szegénysorsú bajtársaik ingyenes ellátását. Egy-egy példány önköltségi ára, — átszámítva az állam pénzegységére — minden területi megbízottunknál megtudható.

A bajtársi áldozatkésztség anyagi juttatásait „Zrinyi Alap”-ként kezeli a központ. Az elszámolásokat időszakonként mindenütt felügyelő bizottságok ellenőrzik. Amennyiben a befizetések túl fedeznék a H. U. kiadásait, úgy a többletet a magyar ügynek a külföld előtti propagálására fogjuk felhasználni. A bajtársi áldozatkésztségnek tehát egyetlen fillére sem megy veszendőbe, a közös magyar érdek szempontjából.

Kérjük bajtársainkat, hogy befizetéseiket saját kezdeményezésből teljesítsék és ne várjanak a területi vezetők serkentésére.

Az MHBK tájékoztató szolgálatának szervezete

Bajtársak!

Az elmúlt őszi óta különböző sajtó- és rőpirat-támadások érték mozgalmunkat és főleg annak vezetőit. A támadások célja világos: bomlasztani a magyarság legnépszerűbb és legéletképesebb, antibolsevista összefogását. Hogy az esetleges eredménynek kik látnák a hasznát, — nem szorul magyarázatra.

Hogy a bomlasztó propaganda a nemzeti érzelmű magyarság körében minél nagyobb eredménnyel hasson, a hazugságokra épített vádak a „nemzeti lelkiismeret” mezébe öltöztették. S hogy a hatást elmélyítsék és állandósítsák, kihívó modorban, nyilvános vitát akartak kezdeményezni.

Nem ültünk fel a rosszindulatú, de átlátszó szándéknak. Nem vettük át a nemes célkifűzésünkhöz méltatlan, útszéli hangot és válasza sem méltattuk az otromba és rosszszul álcázott rágalmakat. Ellenben az összes felhozott vádak kivizsgálását pártatlan tábornoki bizottságtól kértük, melyben helyet kapott a vádak képviselője is. Ugy gondoltuk, hogy mindazok, akik az egyetemes nemzet érdekeit komolyan kívánják szolgálni, szívesebben döntenek köztisztelőben álló tekintélyek, pártatlan vizsgálatának eredménye alapján, mint olyan szócsata nyomán, melyet a szenvedély kezdeményezett.

A vizsgálat befejezését rajtunk kívül álló okok — sajnos — késleltetik. Kérjük bajtársainkat, hogy emiatt ne legyenek türelmetlenek. Ha ellenségeink ki is használják újabb kihívó rágalmozásokra ezt a hosszú kényszerszünetet, gondoljanak mindig nemzetünk becsületére és jó hírére és a rágalmak elleni védekezésben egyénileg se használják soha azt a módot és azt a modort, melyet ellenségeinknél megvetettünk.

AZ MHBK KOZPONTJA

R Ö V I D H I R E K

Argentínai főcsoportunk kezdeményezésére a Fehér Könyv adatainak felhasználásával elkészült a magyar hadifoglyok sorsának spanyol nyelvű ismertetése. A fordítás munkáját teljesen önzetlenül dr. Kövesligethy Radó bajtársunk, a könyv kiadását pedig a „Magyarok Utja” vállalta. A nyomdai és postaköltségeket a főcsoport bajtársi köre gyűjtés útján biztosította. A könyv 600 példányra máris útjára indult.

Chilei főcsoportunk vezetője látogatást tett a chilei vezérkari főnöknél.

Calgary-i csoportunk (Kanada) rendszeres havi összejövetelét a Canadian Legion tanácstermében tartja, melyet e célból a kanadai frontarcosok szövetsége bocsájtott rendelkezésére.

A Németországi Magyar Iskolabizottság áldozatos fáradozással a Bodeni-tó melletti Lindautól nem messze, Lindenberg városkában egy háromemeletes épületet bérelt ki a leendő magyar középiskola részére. Ez az iskola július elején kezdi meg az új tanévet és felvesz nemcsak Németország, hanem a környező államok területéről is középiskolás fiúkat s lányokat,

valamint az elemi iskola III.—IV. osztályát végző gyermekeket.

Az iskola szakszerű pedagógiai vezetéssel, a bajor kultuskormány engedélye alapján működik és növendékeinek mind Németországban, mind pedig egyes külföldi államokban is jogérvényesnek elismert bizonyítványt fog kiadni. A tandíj és a kollégiumi ellátás (mosás nélkül) díja havonta 20.—DM, beiratási díj 1.—DM. A növendékek ágyneműt, evőeszközöket és mosdószerkeket kötelesek magukkal vinni.

Felvilágosítást ad: Ungarisches Schulkomitee, München 8., Prinzregentenpl. 14/III.

Bajtársak! Ez az iskola a magyar jövőt szolgálja! Hívjuk fel a szülők figyelmét, hogy gyermekeik beiratásáról idejében gondoskodhassanak.

Központi megbizottaink és állandó munkatársaink tájékoztatására megküldöttük az „E. S.” tájékoztató szemléjét. A mellékelt kérdőív kitöltése és a megadott címre való beküldése kívánatos.

Az MHBK anyagi csoportja június elsejével megalakult. Címe: München, Maria Theresiastr. 19/I.

„Ország nincs már, de magyarok még vannak!”

HADAK ÚTJÁN, a Magyar Harcosok Bajtársi Közösségének Központi Tájékoztatója.

KIADJA: az M. H. B. K. Tájékoztató Szolgálata.

Ook werd een beroep gedaan op de hier te lande verblijvende Hongaren om terug te keren naar Hongarije. De heer Moci drukte zich hierbij als volgt uit: "Jullie zijn dom. Jullie worden hier door de kapitalisten uitgebuit. In Hongarije werken jullie tenminste voor de gemeenschap."

Op de vraag van een der aanwezigen, of het momenteel wel zin had, over een feestavond in Maart te spreken, dit in verband met de door verschillende Westeuropese regeringen genomen maatregelen tegen de Hongaarse Legaties, deelde de heer Csator dai mede, dat dit represaille-maatregelen waren, die in Nederland niet waren te verwachten, aangezien de verstandhouding tussen de Nederlandse vertegenwoordiging in Hongarije en de Hongaarse regering goed was.

Verder werd de Vereniging van Hongaren alle steun, ook financieel, aangeboden, ten behoeve van studie en feestavonden. Om te beginnen werd het Bestuur een flink pak propaganda-materiaal overhandigd.

De bijeenkomst was te ongeveer 19.00 uur geëindigd, waarna het gezelschap uit 's Gravenhage en Mevrouw Burgler vertrokken. Zij gaven te kennen, dezelfde avond terug te keren naar 's Gravenhage. Uit de gesprekken viel af te leiden, dat Mevrouw Burgler slechts van de gelegenheid gebruik maakte om haar woning te Gaalen te bereiken. Dit vermoedelijk met het oog op de vrij grote hoeveelheid boeken, tijdschriften, enz. die zij te vervoeren had.

Het doel van dit bezoek kan vermoedelijk als volgt worden samengevat:

1. Voorbereiding lezingen, te houden door Mevrouw Burgler.
2. Voorstelling van de heer Moci aan de aanwezige leidende Hongaarse figuren in de Mijnstreek.
3. Bespreking feestavond te Heerlen op 18 Maart.
4. Aansporing tot grotere activiteit van de in Limburg wonende Hongaren ten opzichte van de huidige Hongaarse regering, in het bijzonder het bevorderen van terugkeer naar Hongarije.

Hier kan nog aan worden toegevoegd, dat de in rapport no. 11/277/132 van 16 November 1950 genoemde Mevrouw Koltai, volgens verkregen inlichtingen, thans de naam voert van Mevrouw Frank.

De in dit rapport genoemde Moci was, volgens zijn mededeling, na de val van de regering Bela-Khun naar Frankrijk gevlucht. Na aldaar 25 jaar gewerkt te hebben, was hij, na het aan het bewind komen van de huidige Volksregering, naar Hongarije teruggekeerd. Zijn persoonsbeschrijving is als volgt:

Geslacht: mannelijk.

Ogenschijnlijke leeftijd: 40 à 45 jaar.

Geschatte lengte: 1.78 meter.

Kleur van het haar: grijzend.

Bijzonderheden: lange rijzige figuur; droeg te Heerlen een bril.

*Jolli
identiek met
Mr. Tarnok*

N° 29

DIENSTGEHEIM.

06.322.2
19 239-05.4
- 9 FEB 1951
ACD/602917

NIET O.K.
ACD/40
DAT: 1/12-57
PAR: R.F.

20172/132.

8 Februari 1951.

zie 103276 x1 x1 Vernomen werd, dat de waarnemend Consul van Hongarije, genaamd Moci, aan de in de Mijnstreek wonende Hongaren een schrijven gestuurd heeft, waarin hij bericht, dat hij voornemens is, a.s. Zaterdag 10 Februari 1951 naar Heerlen te komen, om kennis te maken en diverse problemen te bespreken.

De Consul-Generaal van Hongarije zou teruggeroepen zijn en Moci is slechts waarnemend, in afwachting van de benoeming van een nieuwe Consul.

De mogelijkheid is niet uitgesloten, dat Moci besloten heeft, dit bezoek te brengen in verband met de beperkende bepalingen, die aan Hongaarse buitenlandse vertegenwoordigers in verschillende landen zijn opgelegd.

Indien deze bijeenkomst doorgang vindt, zal U t.z.t. hierover worden bericht.

Nº 29

06.2014
09.239-
06.572.1
09.239-05.46
6.604
05 12

Verbinding No. 84.

DIENSTGEHEIM.

No. 126/1950.

30 Mei 1950.

Onderwerp: Activiteit van een culturele Hongaarse club te 's-Gravenhage .

6 JUNI 1950 F

OP KAART
ACD/IV C
DAT: 6/8-52
PAR: 998

ACD/ 86709

Van betrouwbare zijde werd vernomen, dat onder de te 's-Gravenhage en omgeving woonachtige Hongaren en personen van Hongaarse origine propaganda wordt gemaakt voor een Hongaarse Club, welke zich niet met politiek, doch uitsluitend met culturele aangelegenheden bezig houdt.

Elke laatste Zaterdagavond van de maand heeft deze club een bijeenkomst in het Café-Restaurant " Boschlust " aan het Bezuidenhout No. 2 te den Haag.

Tot deze club behoren o.a.

Antal Sivirsky, leraar in de Nederlandse taal, wonende Arnhemsestraat No:23 te Scheveningen;

G. Segedi, beëdigd vertaler, wonende Eilandstraat No.75 te den Haag;

een zekere Kapitany, die ingenieur is in een fabriek te Tiel; een Hongaarse kleermaker, wiens naam niet bekend is geworden, doch die werkzaam is bij de Fa. Weisz & Wertheimer, Anna Paulownastraat 20a te den Haag en

een zekere Gerritse uit Eindhoven, die in dienst is geweest bij het Amerikaanse leger en die uit dien hoofde in Hongarije en Roemenië vertoefd zou hebben. Laatstgenoemde is plm. 25 jaar oud.

Bij de eerste bijeenkomst van deze club zouden 66k leden van de Hongaarse Legatie in Nederland zijn geweest. Deze bijeenkomst werd door plm. 40 personen bezocht. (De i.d. te den Haag werd enige tijd geleden met een en ander in kennis gesteld) Nadien werd het volgende bekend:

Op de op 29 April 1950 gehouden bijeenkomst was 66k de in den Haag woonachtige kleermaker Hórvath aanwezig. Na afloop van de samenkomst heeft men zich ~~aan~~ gezamenlijk naar het Restaurant " Slawa " begeven(Lange Houtstraat 3, den Haag.) alwaar enkele musici Russische liederen ten gehore brachten. Enkele liederen van voormeld groepje, die behoorlijk "aangeschoten " waren, begonnen hierop luidruchting in de Russische taal mee te zingen. Hórvath vertelde die avond in een vertrouwelijke bui, dat hij aan de leiding van de Communistische par-

RAPPORT van KB
voor G.

Nr. : 702

Str: Oprichting nieuwe Hongaarse Club.

c
6.6.50
01.2
CO 80945

OP KAART
ACD/4C
DAT: 24.10.50
PAR: Ed

06.384
09.239
13 MRT. 1950
ACD/01005

K 1 0/4
K 1 0/4
K 1 0/4

In aansluiting op onze notitie no. 683 (ACD 80945) delen wij mede, dat de oprichtingsvergadering van de nieuwe Hongaarse Club werd bijgewoond door ca. 17 personen. Behalve enige leden van de legatie en de initiatiefnemers waren aanwezig, o.a. een zwager van HORVATH (naam onbekend), die een felle communist zou zijn en in contact zou staan met BARDOS, met wie hij gedurende 10 jaar in Frankrijk schijnt te hebben samengewerkt, voorts Mej. MENDI, CSIKOS, die kleermaker is en communistisch georiënteerd. CSIKOS werkt bij een firma in de Anna Paulownastraat.

In ons vorig rapport meldden wij, dat HIRSCH de compagnon was van GRÜNSFELD (niet GRÜNFIELD) in een zaak van instrumenten voor tand-technikers. Uit andere bron vernamen wij echter, dat HIRSCH portier zou zijn van Hotel Centraal. Hij zou een felle communist zijn.

De vrouw van MOOR, genoemd in rapport 683 moet eveneens een felle communiste zijn.

Yuu

KB, 11-3-1950.

RAPPORT van KB
voor C.

Nr. : 683

Betr.: Hongaarse Club

C

OP KAART
ACD/ 40
DA: 24.10.50
PAR: 05

6.68
09.239 - 01.21

1 MRT 1950
ACD, 00945

In het najaar 1949 is uit Hongarije de opdracht gekomen in Nederland een communistisch georiënteerde Hongaarse Club op te richten.

Aanvankelijk schijnt BOLONYI hier weinig heil in te hebben gezien. Toch zou thans een dergelijk plan ten uitvoer worden gebracht. In elk geval heeft op 18-2-1950 de eerste vergadering plaats gevonden, waarbij de vorming van een nieuwe Hongaarse club besproken werd.

De bijeenkomst wordt gehouden in Boschlust te Den Haag.

De organisatoren zijn HORVATH, v.d. Spiegelstraat 33

Den Haag en Lajos MOOR, Vondelstraat 194 Den Haag.

Horvath is een communist, zijn vrouw is lid van de Hongaarse damesclub. Het echtpaar is bevriend met BARDOS en echtgenote. MOOR is geen communist.

Is een arme Jood, wiens paspoortverlenging verboden is.

Hij is erg ziek en heeft waarschijnlijk niet lang meer te leven.

X/Kaaim
OK
OK
Verder zekere HIRSCH, Ahornstraat 27 en GRUENFELDT, die bekend staan als communisten. Zij hebben een zaak van instrumenten voor tandtechnikers. Op de avond zelf verschenen ca. 28 personen. De uitnodigingen waren verzonden aan personen, die niet als uitgesproken anti-communisten bekend stonden. Zo hebben b.v. ook de Hongaarse zigeunermusici uitnodigingen gekregen. SZEGEDI heeft waarschijnlijk bij vergissing ook een uitnodiging ontvangen.

KB, 27 Februari 1950.

juu